

vrede

ONTWAPENING

MENSENRECHTEN

vrede

„Vrede” Studie- en informatiecentrum
voor vredes- en ontwikkelingsproblema-
tiek v.z.w.

Maandblad 10 nrs. per jaar

REDACTIE-BEHEER

PUBLICITEIT :

Onderbergen 51 - 9000 Gent
Prk : 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent
Tel. 091/ 23.82.52

LEESGELD :

250 fr. per jaar
25 fr. per nummer.

STEUNABONNEMENT : 500 fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

Michel Vanderborght
Beukendreef 10a
9401 Pollare

REDACTIE :

Theo Bailloul, Jo De Schuyter,
Nadine Crappé, Jules Verhelst,
Luk Kongs, Chantal De Smet,
Ernst Gülcher, Katrien Steel,
Michel Tanret, Filip De Paape,
Griet Maréchal, Jan Verwest, Paula
Burghgraeve, Wilfried De Vlieghere,
Brigitte Van Maele, Herman Talloen,
Elie Elia, Philip Dalmotte, Luk
Vermeire.

MEDEWERKERS :

Jan Van Calsteren, Robert De
Gendt, Frank Beke, Ward Ruys-
linck, Willy Courteaux, Ignas Lin-
demans, Eric Hulsens, Yves Van de
Steen, Janine De Rop, Staf Schmidt,
Walter Weyds, Jos Wolles, Cyriel
Verleyen, Freddy Tack, Rik Denys,
Toon Colpaert, Robert Braet, Al-
fons Goossens (Goal), Luc Zee-
broeck, Krista Dumolin, René Mor-
lion, enz., enz.
Centrum voor UNO-Recht (V.U.B.)
Centrum voor Latijns-Amerika
(Roermond)

HOOFDREDAKTEUR :

André De Smet

ABONNEMENTDIENST :

Lotty Verwest, Monique Verstraete

Overname van artikels en tekeningen is
toegelaten mits bronvermelding en toe-
zending van een presentekemplaar.

„Vrede” wil de spreekbuis zijn van al
diegenen die - door degelijke informatie
of voorstellen - een bijdrage willen bren-
gen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op de
medewerking van al diegenen die hiertoe
kunnen bijdragen.

De ondertakende artikels beantwoorden
dan ook niet noodzakelijkwijze aan het
standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK :

Bechutte Werkplaats, Landegem

INHOUD

	Blz.
EDITORIAAL	3
Ontwapenen om te overleven	3
OP DE UITKIJK	4
Europese verkiezingen met Sint-Juttemis, en dan nog... ?	4
NATIONALE KAMPAGNE	5
Nationale oproep	5
Ontwapenen om te overleven	5
EUROPA	8
Frankrijk	8
PARLEMENTAIRE TRIBUNE	10
Chili	10
Afbrokkeling van Junta ?	10
Parlement en buitenlandse politiek	11
AFRIKA	13
De Indische Oceaan, zee van intriges en twisten	13
Even uw aandacht voor Senegal	15
Westelijke Sahara	16
BEWAPENING EN ONTwapENING	19
Bewapeningswedloop en wapenvermindering in Europa	19
MIDDEN-OOSTEN	21
Het nucleair programma van de Sjah	21
Is de vrede een fata morgana ?	22
OVERLEGCENTRUM VOOR DE VREDE	24
Aangesloten organisaties	24
TERRORISME	25
De Internationale bestrijding van het terrorisme - deel III	25
Geld en terrorisme	29
BOEKBESPREKING	30
Willem Frederik Hermans is boos	30
VREDESFONDS	31
VAKBEWEGING	32
De Amerikanen zijn uit de Internationale Arbeidsorganisatie weggelopen	32
VREDESINITIATIEVEN	34
Vlaanderen tegen apartheid	34
Kursussen	34
Viëtnam	34
Kulturele raad Oostende tegen neutronenbom	34
TE ZOT OM... LOS TE LOPEN	35
AANVULLENDE KORTE BERICHTJES	

EDITORIAAL

ONTWAPENEN OM TE OVERLEVEN

Ondanks nog heel wat mensen zich geen rekening geven van de ernst van de toestand valt het niet te ontkennen dat de mensheid, met de toenemende bewapeningswedloop, aan de rand staat van de afgrond. Het helpt hier niet aan struisvogelpolitiek te doen en te handelen alsof het ons als individu allemaal niet aangaat. De feiten zijn zoals ze zijn en we moeten ze onder ogen durven zien. In de eerste helft van deze eeuw werden, tijdens de twee wereldoorlogen, meer dan 60 miljoen mensen gedood. Sinds het einde van wereldoorlog II ging geen moment voorbij of ergens in de wereld was er een gewapend conflict. Ondanks dat zekere vorderingen werden geboekt op het vlak van de politieke detente en de samenwerking, werd geen enkel resultaat bereikt inzake de bewapeningswedloop.

De escalade gaat verder...

De onzinnige bewapeningswedloop.

De uitgaven aan bewapening in de wereld die in 1962 reeds 120 miljard dollar bedroegen stegen tot 360 miljard dollar in 1975 om vandaag de 380 miljard dollar te overschrijden, t.t.z. meer dan één miljard dollar per dag. Ongeveer 100 miljoen mensen werken rechtstreeks of onrechtstreeks voor de wapenindustrie.

Meer dan 400.000 wetenschapsmensen en hoog gekwalificeerde technici werken aan programma's om de huidige wapens te perfectioneren en nieuwe vernietigingsstuiven op stapel te zetten.

Niettemin schat men dat reeds 12.000 strategische kernkoppen opgeslagen werden. Iedere kernkop op zich zelf heeft een vernietigingskracht dat 10 tot 100 maal sterker is dan de bommen die Hiroshima of Nagasaki vernietigden in 1945.

De precisie van de raketten waarover men vandaag beschikt werden op een zulkdanige wijze ontwikkeld dat vanaf een afstand van duizenden kilometer de kleinste objectieven kunnen getroffen worden.

Het oorlogsgevaar is niet geweken.

Het is niet omdat wereldoorlog II reeds drieëndertig jaar achter ons ligt dat ieder gevaar geweken is. De politieke detente die tijdens de laatste jaren op gang kwam mist alle doeltreffendheid wanneer de bewapeningswedloop blijft toenemen. Plaatselijke conflicten, zoals in het Midden-Oosten b.v., kunnen steeds onoverzichtelijke gevolgen hebben. Zelfs met de meest verfijnde techniek blijven bovendien ongelukken mogelijk die onherstelbare gevolgen zouden hebben.

Stellen we eveneens niet vast dat, met het voorstel van de aanmaak van de neutronenbom, opnieuw een weg wordt ingeslagen waardoor het gevaar en de mogelijkheid voor een atoomoorlog aanzienlijk nader komt?

Wij betalen...

Voor de grote financiële machten is de bewapeningswed-

loop een goede zaak. Er wordt een dikke stuiver verdiend aan het fabriceren van moordtuigen. De Staat is een goede melkkoe en... wie Staat zegt weet dat de belastingbetaler hier de dupe is. Bij ervaring weet men nu dat de Lockheed's, Dassault's, Boeing's e.a. als haaien onder elkaar vechten om de brokken weg te sleuren. Voor de goede zaak wordt er al eens met steekpenningen omgesprongen en heel wat politici en informatiemedia, het spelletje meespelend, trachten de werkers te doen geloven dat ook voor hen wapens fabriceren synoniem van werk betekent. Alsof er in de wereld geen zinniger en nuttiger zaken te maken zijn die het leven van de mens aangenamer kunnen maken. Is het niet beter geld te spenderen aan wetenschappelijk onderzoek b.v. om mensen te genezen, dan aan tuigen om mensen te doden?

Intussen worden de steeds toenemende militaire uitgaven voor alle landen een zware en ondragelijke last. Eigenlijk een vat zonder bodem want er komt geen einde aan. De oorzaak van de zware crisis die wij nu doormaken is voor een groot deel bij de bewapeningswedloop te vinden.

Terwijl mensen van honger omkomen...

Ettelijke miljoenen mensen leven vandaag nog in de grootste ellende. Landen die, ten tijde van het kolonialisme, door de financiële machten werden leeggeplunderd, hebben, de meeste onder hen, na lange en moeilijke strijd hun nationale onafhankelijkheid veroverd. Economisch blijven ze echter afhankelijk. De hoogst noodzakelijke middelen ontbreken om hun achterstand in te halen en aan hun bevolking het meest elementaire te bezorgen.

De bewapeningswedloop heeft zeker de kansen ondermijnd van het Tweede Decennium voor ontwikkeling van de Verenigde Naties om haar objectieven te bereiken. Het is zeker dat ook het Derde Decennium voor Ontwikkeling en de Nieuwe Economische Wereldorde niet zullen verwezenlijkt worden wanneer men er niet in slaagt de bewapeningswedloop af te remmen.

Ontwapenen om te overleven.

Hogergenoemde redenen maken het onontbeerlijk dat de openbare opinie zijn verantwoordelijkheid en resoluut de strijd opneemt tegen de bewapeningskoers. Het initiatief van de Verenigde Naties voor einde mei een Speciale Vergadering te wijden aan het probleem van de ontwapening is in dit opzicht zeker van uitzonderlijk belang. Resultaten zullen hier slechts geboekt worden wanneer de volkskrachten hieraan de nodige steun verlenen. De Niet-Gouvernementele Organisaties van de O.V.N. hebben in dit perspectief besloten een brede internationale actie op gang te brengen. In ons land heeft het Overlegcentrum voor de Vrede, samen met franstalige Overlegorganen, besloten in het voorjaar een grote actie te ontwikkelen die o.m. zal eindigen met een nationale manifestatie op 7 mei te Brussel. Niemand mag bij deze belangrijke actie onverschillig blijven!

A.D.S.

OP DE UITKIJK

EUROPESE VERKIEZINGEN MET SINT JUTTEMIS, EN DAN NOG.... ?

De insiders hebben natuurlijk gelijk gekregen : door de Engelse verdragingsmanoeuvres gaan de Europese verkiezingen die zo netjes gepland waren voor mei of juni 1978 hoogstwaarschijnlijk niet door. Daarmee is voor zo'n tweehonderd en zestig miljoen West-Europeanen voorlopig de kans verkeken op een eigen Europees parlement met vierhonderd-en-tien zetels. Het Britse Lagerhuis heeft, onder leiding van de Labour - partij geweigerd om de verkiezingen van de Engelse Europese parlementsleden te laten plaatsvinden door een stelsel van evenredige vertegenwoordiging in plaats van het traditioneel voor Labour zo gunstige distriktenstelsel. Daarmee is een voorlopig hoogtepunt bereikt in de pogingen van nationale oftewel vooral Engelse, Franse en Belgische pogingen van parlementen, politieke partijen en individuele politici om de Europese vlag ten eigen bate aan te wenden. Moeten we er treurig om zijn ? Op papier zag het er allemaal prachtig uit. De E.E.G. - topraad van ministers tekende op twintig september 1976 een verklaring dat de burgers van de negen lidstaten rechtstreeks mensen zouden moeten verkiezen die hen „als Europeanen“ moeten vertegenwoordigen in een „supranationaal parlement, symbool van Europese saamhorigheid en echo van hun problemen en verlangens“ en de voorzitter van het huidige Europese parlement voegde er trots aan toe dat Europa er nu eindelijk in geslaagd was om „een hecht stelsel van parlementaire democratie“ tot stand te brengen. Sindsdien is er door de Europese Commissie een enorme propagandamachine op gang gebracht om de gewone Europese kiezer met dit beeld vertrouwd te maken. Een campagne die trouwens mislukt is, want uit intussen gehouden wetenschappelijke enquêtes van de E.E.G. zélf blijkt dat de doorsneeburger zich hardnekkig geen donder voor het Europees gebeuren interesseert. Dat is jammer om vele redenen, maar volkomen begrijpelijk. Het Europese parlement bestaat al zo'n twintig jaar, maar is ondanks talloze vergaderingen in Straatsburg en Luxemburg binnen de E.E.G. een volkomen machteloze en tandenloze instelling. De werkelijke politieke macht in de Gemeenschap wordt uitgeoefend door de Raad van Ministers en deze instelling heeft van 1958 tot de Europese topkonferentie in Parijs in 1974

beleefd maar beslist hardnekkig geweigerd om aan het parlement méér dan schijnbevoegdheden toe te kennen. Sindsdien is hierin wel enige verbetering gekomen, maar democratisch gezien betekent het allemaal nog niet veel. Zelfs de vaststelling van de betrekkelijk kleine eigen Gemeenschapsbegroting van zo'n twaalf miljard Europese rekeneenheden (ongeveer gelijk aan hetzelfde aantal in dollars) wordt maar gedeeltelijk aan het parlement overgelaten. Zij mag adviezen geven, maar niemand is verplicht deze ernstig te nemen of na te leven. Politieke controle kan alleen maar worden uitgeoefend op een ander al éven machteloos E.E.G.-orgaan, de Europese Commissie, die het eigenlijke beleidsvoorbereidende werk moet doen, maar in werkelijkheid met handen en voeten gebonden is aan de unanieme goedkeuring van de E.E.G. - ministers.

Als het parlement wil, kan het de Commissie wégsturen, maar dat is tot nu toe nog nooit gebeurd. De volgens politieke kleur samengestelde fracties beperken zich tot plenaire debatten en resoluties, overleg in de vele commissies en het stellen van vragen aan de Commissie op reglementair voorziene Europese parlementaire vraagstukjes. Eersterangspolitici zijn er in het Europees Parlement nauwelijks te vinden, omdat vooral de grote landen slechts eventueel brave maar derde garnituursfunktionarissen naar het Europese plan afvaardigen. En dit is bijzonder jammer tegen de achtergrond van een op bijna alle terreinen politiek, economisch en financieel stagnerende Europese gemeenschap, waarin de werkeloosheid, de industriële grootschaligheid, de monetaire chaos, de milieuvervuiling en de kernenergie zo centraal staan. Toegegeven, nationale reflexen zoals in Groot-Brittannië en trouwens ook bij ons, lossen niets op en versluieren de werkelijke moeilijkheden slechts. Maar een schijnparlement, hetzij op nationaal, dan wel op Europees niveau draait de kiezer alleen maar een nieuw rad voor ogen.

De Europese problemen en de Europese eenwording zijn enorm belangrijk, en onder bepaalde voorwaarden zou ik zelfs vóór een gemeenschappelijk en democratisch Europa kunnen zijn, maar dan moeten we wél regeringsleiders hebben met een andere politieke visie dan de misleidende Tindemansslogans van het gehalte „Mensen zijn belangrijk“ en „voorspoed door moed“.

Gent, januari 1978
Ernst Gülcher

NATIONALE KAMPAGNE TER ONDERSTEUNING VAN DE VERENIGDE NATIES VOOR ONTWAPENING

Hieronder publiceren we, ter informatie van onze lezers, de gemeenschappelijke tekst die door het Overlegcentrum voor de Vrede, in samenwerking met de Concertation Paix et Développement en C.N.A.P.D. werd opgesteld.

Een gelijkaardige affiche (zie cliché) werd uitgegeven die te verkrijgen is aan 3 fr. 't stuk en zo breed mogelijk dient verspreid te worden. Een gelijkaardige klevler is eveneens te verkrijgen aan de prijs van 20 fr.

In alle gewesten zullen informatieavonden worden ingericht. Kontakten zullen opgenomen worden met de parlementsleden van alle partijen ten einde de standpunten van het OCV in het parlement te verdedigen en op basis hiervan concrete voorstellen te doen aan de delegatie die ons land op de OVN zitting zal vertegenwoordigen. Delegaties van het OCV en de andere organisatie zullen eveneens hun standpunt aan de belangrijkste Ministers overmaken en deze verzoeken met de mening van de openbare opinie rekening te houden.

Doorheen traktaten en brochures zal de bevolking op de best mogelijke wijze geïnformeerd worden en de initiatiefnemers rekenen er op dat ook de informatiemedia, pers, radio en T.V. aan deze campagne hun medewerking zullen willen verlenen.

ont-
wapenen

om te overleven

Nationale beloging
7 MEI 1978
Brussel

Nationale campagne ter steun aan de Verenigde Naties voor Ontwapening

OVERLEGCENTRUM VOOR DE VREDE

NATIONALE OPROEP

ONTWAPENEN OM TE OVERLEVEN

In de loop der tijden hebben verantwoordelijken van staten en van socio-economische groepen die de staten domineren, steeds opnieuw gepoogd om hun veiligheid en hun macht te verzekeren door het militair overwicht na te streven.

De bewapening heeft naar steeds meer moorddadige oorlogen geleid en tijdens deze eeuw nog naar de twee grootste „slacht“-velden van de geschiedenis, zonder de talrijke lokale en regionale oorlogen te vergeten.

De eeuwenoude bewapeningswedloop heeft in deze tijd, onder invloed van de wetenschappelijke en technische vooruitgang, een steeds toenemende versnelling ondergaan. Deze ontwikkeling is het meest angstwekkend in het strategisch domein. Machthebbers besteden daaraan een maximum van hulpmiddelen, en militairen oriënteren - rechtstreeks of onrechtstreeks - een steeds belangrijker deel van het onderzoekingswerk in die richting. Op die wijze worden wetenschap en wetenschapsmensen instrumenten van de bewapeningswedloop.

Deze bewapeningswedloop, die in de geïndustrialiseerde landen is begonnen, is één van de grondvesten geworden van de economie en van de maatschappij. De wedloop heeft zich over de wereld verspreid en heeft de armste volkeren, onder druk van de grootmachten en de multinationale ondernemingen, er toe gedwongen om een deel van hun ontwikkeling aan bewapening te offeren. Erger nog, de aan de Derde Wereld verkochte wapens dienen meestal om talrijke regimes, die geen rekening houden met de mensenrechten, te vestigen en te bevestigen.

De productie en de aankoop van wapens brengen ook een enorme verspilling van rijkdommen teweeg. De middelen daaraan besteed, zouden moeten gebruikt worden om :

- Bij voorrang in de Derde Wereld het leven te redden van miljoenen mensen die bedreigd zijn door honger, ziekte, onwetendheid, en met dit doel voor ogen, de kulturele, economische en politieke structuren te wijzigen die deze schandelijke onrechtvaardigheden veroorzaken en in stand houden.
- Te voldoen aan de kollektieve sociale behoeften van de bevolkingen van de geïndustrialiseerde landen.

Ontwapenen om te overleven.

Is dit mogelijk ? De opstellers van deze oproep geloven het. Zij geloven het op basis van concrete gegevens en in de hoop dat de mensen elkaar wederzijds eerbiedigen. Door de aanwezigheid van twee blokken is juist in Europa het grootste deel van de bewapening samengebracht. De huidige politieke kontekst, vooral in Europa, moet toelaten om oplossingen te vinden voor het stopzetten van de bewapeningswedloop, de wapenbeperkingen en ontwapening.

Hoewel nog zeer onvolmaakt en kwetsbaar, is er een aanzet tot ontspanning en vreedzame coëxistentie, veiligheid en samenwerking in Europa. Waar de ondertekening van de slotakte van Helsinki reeds een betekenisvolle gebeurtenis is, daar kan de uitvoering van alle beschikkingen een nog belangrijker vooruitgang met zich brengen.

De politieke ontspanning moet toelaten een begin te maken met het proces van militaire ontspanning.

Oplossingen zijn mogelijk.

Van verschillende kanten werden concrete voorstellen uitgewerkt. Ze zouden een progressieve en gecontroleerde ontwapening mogelijk maken, indien ze aanvaard en toegepast werden.

De speciale zitting van de UNO van mei-juni 1978 die aan deze vragen gewijd is, en de Wereldkonferentie voor Ontwapening die zal volgen, moeten de kans bieden om daarover ernstig van gedachten te wisselen. De voorwaarde is dat in elk land ook de publieke opinie de zaak van ontwapening ter harte neemt.

Want de hinderpalen zijn talrijk en gekend.

Er is het militair-industrieel-kompleks dat in de bewapeningswedloop de bron van zijn macht vindt.

Er zijn al diegenen die nog steeds geloven dat men met de macht van de wapens internationale conflicten kan oplossen of voorkomen. Er zijn diegenen die zich van wapens bedienen om regimes van onderdrukking en uitbuiting in stand te houden.

Het is onze taak de volkeren te laten inzien dat de conflicten met vreedzame middelen kunnen opgelost worden. Het is onze taak om de volkeren tegen oorlog en militarisme te mobiliseren.

Ondanks grote moeilijkheden zijn verschillende acties er reeds in geslaagd om gedurende dertig jaar een derde wereldoorlog te vermijden. Zij hebben bijgedragen om oorlogen te beëindigen zoals deze in Viëtnam. Krachten van de publieke opinie hebben een rol gespeeld in het kader van de Konferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa, die geleid heeft tot de ondertekening van de slotakte van Helsinki.

Indien de volkeren zich mobiliseren, kunnen zij op de weg van de mensheid, het spook van de bewapeningswedloop, van de oorlog, van de kollektieve en wederzijdse zelfmoord en van de onderdrukking van ganse volkeren definitief uitschakelen.

Voorstellen om tot een algemene en volledige ontwapening te komen.

De betrokken organisaties hebben beslist om een Nationale Informatiekampagne te organiseren over de problemen van de bewapeningswedloop en de ontwapening. Zij doen een oproep om de voorstellen te onderschrijven die besproken en gesteund zouden moeten worden, in het bijzonder door de Belgische vertegenwoordigers, tijdens de Speciale Zitting van de U.N.O. in mei-juni 1978.

Strategische bewapening.

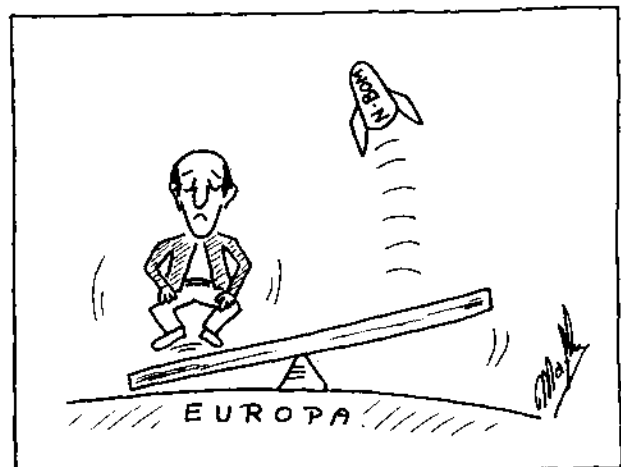
- Algemene en volledige stopzetting van proefnemingen met kernwapens en andere wapens tot massavernietiging ; het afsluiten van SALT akkoorden die tot drastische beperkingen leiden.
- Verbod van onderzoek en produktie van nieuwe spitsvondige wapens, zoals de neutronenbom ; doel-

matige maatregelen rond de niet-proliferatie van atoomwapens ; het afwijzen van de vorming van nieuwe militaire groeperingen die over een kernmacht zouden beschikken en verbintenis van het atoomwapen niet te gebruiken.

- Het scheppen van atoomvrije zones.
- Absoluut verbod en vernietiging van atoomwapens en andere massa-vernietigingswapens.

Militaire pakten, politieke akkoorden en konventionele wapens.

- Gecoördineerde inspanningen van NAVO- en Warschaupakt om de militaire konfrontatie af te zwakken en tot ontwapening te komen.
- Oppositie tegen elke poging om de verdeling van Europa in militaire blokken te versterken, aan te moedigen, uit te breiden naar nieuwe landen, of de schepping van nieuwe militaire groeperingen, in het bijzonder in de Zuid-Atlantiek te bevorderen.
- Het afsluiten, de toepassing in al de beschikkingen en de uitbreiding van politieke akkoorden, zoals de slotakte van Helsinki en de ontwikkeling van verschillende vormen van samenwerking, met het doel vreedzame gedragingen in de wereld te bevorderen.
- Het regelen van geschillen op vreedzame wijze.
- De steun aan elke maatregel die aan kleine landen meer vrijheid geeft tot ontwapeningsinitiatieven tussen een oostelijk en westelijk land.
- De uitwerking van maatregelen tegen vreemde dominantie, in het bijzonder deze tussen rijke en arme landen.
- De reglementering en de vermindering, gericht op het verbod, van de internationale wapenhandel en wapentransport ; een volledig wapenembargo tegen de totalitaire regimes die op flagrante wijze de Rechten van de Mens en de rechten van de volkeren geweld aan doen.
- Het aanvaarden van maatregelen tot vermindering van gewapende krachten en vermindering van strijdkrachten en bewapening in Centraal Europa (Wenen).
- Het verminderen van militaire uitgaven ; de toewijzing van een belangrijk deel van de financiële en technologische hulpmiddelen die op die wijze vrij komen, naar samenwerking met de ontwikkelingslanden ; de omschakeling van de in de wapenproductie en wapenonderzoek betrokken arbeiders.

- De gelijktijdige en gecontroleerde afbouw van het Atlantisch-pakt en het Warschau-pakt ; de oprichting van een kollektief veiligheidssysteem in Europa en met de rest van de wereld.

Rol van de Verenigde Naties.

- Het organiseren van een Wereldkonferentie over ontwapening.
- De eerbied voor de beschikkingen van de Verklaring van de V.N. in verband met de vreedzame oplossing van geschillen en de toepassing van de beslissingen van de V.N.
- Een ruime informatie over de akties van de V.N.
- Het oprichten of aanpassen van instellingen die kunnen bijdragen tot de oplossing van konflikten.
- Het oprichten, in het kader van de V.N., van een permanente politiemacht, die in geval van konflikt, de beslissingen van de V.N. kan doen toepassen.
- Het oprichten van een kommissie voor wapenkontrole en algemene ontwapening.
- Het ontwerpen van een plan waardoor de uitsparing op bewapeningsuitgaven ten goede zou komen aan de oplossing van de grote problemen van de mensheid ; dit bij voorrang aan de armste en de meest uitgebuite volkeren van de Derde Wereld.
- De deelname van niet gouvernementele organisaties en van bewegingen van de publieke opinie, bij de voorbereiding van de politieke opties ; het oprichten van een instituut voor informatie, evaluatie en aktie voor ontwapening.

Nationaal.

- De onmiddellijke blokkering en de progressieve en controleerbare vermindering van de militaire uitgaven.
- De steun van de publieke overheid aan de strijd voor de vrede, tegen het militarisme en voor de Rechten van de Mens en de Rechten van de volkeren.
- De steun aan organisaties en instellingen die zich voor deze doeleinden inzetten ; het oprichten van een instelling tot onderzoek voor burgerlijke initiatieven t.o.v. de gewapende verdediging.

- Het uitwerken van een plan gesteund op solidariteit, om de wapenproduktie te beperken tot eigen veiligheid ; gelijktijdig een rekonversieplan van de bewapeningsindustrieën op punt stellen, die aan de arbeiders zal toelaten hun eigen kwalifikatie uit te oefenen.
- De goedkeuring van nieuwe wettelijke beschikkingen ter regeling en controle van de wapenhandel, zoals voorzien in het wetsontwerp ingediend door E. Glinne, T. Declercq, R. Gendebien, N. Maes, G. Temmerman en L. Van Geyt.

Om aan deze campagne de nodige doelmatigheid te bezorgen dringen wij aan op :

- Een openbaar debat in Kamer en Senaat om het Belgisch standpunt te bepalen tijdens de komende vergaderingen van de V.N.
- Het behandelen van deze problematiek in pers, radio en T.V.

Tekst opgesteld in overleg tussen C.N.A.D.P., Concertation Paix et Développement en het Overlegcentrum voor de Vrede.

EUROPA

FRANKRIJK

Monsterachtige verkiezingsmanipulaties.

We hebben in het voorgaande nummer van Vrede getracht enig licht te werpen op de wijze waarop de democratie al eens wordt verkracht. Meer speciaal voor wat betreft het scheeftrekken van het algemeen en evenredig kiesrecht en dit in bijzonder in het Frankrijk van vandaag.

Intussen is een nieuw monsterschandaal bekend geworden waaruit duidelijk blijkt dat de huidige „meerderheid“ t.t.z. de Giscard's, Chirac's, Barre en al wat rond hun staat, voor niets terug deinzin om hun machtsposities te behouden.

Op enkele stemmen na.

Iedereen weet stilaan dat de verkiezingen van 12 en 19 maart uiterst belangrijk zullen zijn voor Frankrijk. Reeds tijdens de Presidentsverkiezingen bleek dat een meerderheid van links of rechts slechts afhangt van enkele duizenden stemmen. Giscard ging namelijk slechts met een 400.000 stemmen Mitterand vooraf. Sindsdien waren er de kantonale en gemeenteraadsverkiezingen waarbij een belangrijke vooruitgang voor links werd genoteerd. Zoals we in vorig nummer aantoonde volstaat het echter niet de meeste stemmen te behalen om de meeste zetels in de wacht te slepen. Het subtiel spel van kleine en grote kiesdistrikten en allerhande combinaties in de tweede ronde kan als gevolg hebben dat een meerderheid in het land toch een minderheid in het Parlement betekent. Nochtans worden regeringen gevormd en wetten gestemd op basis van de politieke verhoudingen in het Parlement.

Dus is het onontbeerlijk de meerderheid van de zetels in de wacht te slepen.

Een zonderlinge wet.

Het Franse patronaat, dat onvoorwaardelijk achter de huidige rechtse meerderheid van Giscard-Barre-Lecanuet - enz. staat heeft zich, in concreto, de vraag gesteld op welke wijze zij links van de meerderheid zou kunnen houden. Vorig jaar reeds werd door het Patroonssyndicaat, onder leiding van een zekere Aimé Aubert, een studie uitgevoerd over de situatie in de 453 Franse kiesdistrikten. Hieruit bleek dat in 135 gevallen, de stembusuitslag zal afhangen van plus minus 2 procent. Vandaar tot het besluit komen dat het zou volstaan een aantal „zekere stemmen“ in enkele kiesdistrikten te injecteren om de overwinning te behalen was slechts een stap. De gegevens werden dus naar President en regering doorgespeeld en door deze werd een wet voorbereid waarin de te behalen objectieven zouden worden ingebouwd.

Een speciale kieswet.

Eind juni 1977 werd, tijdens de drukke momenten die het einde van een parlementair werkjaar kenmerken, door de regeringsmeerderheid een wijziging van de kieswet doorgejaagd.

Deze wet, gedateerd 19 april 1977, geeft aan de Franse burgers die buiten het land wonen het recht zich op de verkiezingslijsten te laten inschrijven in om het even welk kiesdistrikt met meer dan 30.000 inwoners.

Aan deze keuze werd geen enkele verplichting verbonden. Het is dus niet nodig er geboren te zijn, er ooit gewoond te hebben, er enige familieband te hebben of er zelf ooit geweest te zijn. De stemming wordt toegestaan per procuratie en één persoon kan zelf in naam van vijf bijkomende kiezers naar de stembus gaan. Een familie kan dus naargelang haar omvang over 10, 20 of meer stemmen beschikken...

In gans deze wet was slechts een rem tegen het misbruik ingebouwd. Het aantal bijkomende kiezers, wonende in het buitenland, zou niet meer dan 2 procent van het geheel van de ingeschreven kiezers mogen bedragen. Wie echter weet dat er in Frankrijk geen stemplicht bestaat en dat het meer dan eens voorvalt dat slechts 60 tot 70 procent van de ingeschreven kiezers aan een verkiezing deelnemen zal snel begrijpen dat de inbreng uit het buitenland rond de 10 procent van de kiezers kan betekenen.

Wanneer men nu weet dat het in 135 gevallen de uitslag van 1 tot 2 procent van de stemmen zal afhangen...

De grote samenzwering.

Pas nadat de nieuwe kieswet werd gestemd maakte „La lettre de la nation“, het orgaan van de R.P.R. van Chirac, bekend dat een „Beweging voor de Fransen in het buitenland“ werd opgericht. Vanzelfsprekend werd er aan toegevoegd : a politiek. Zonderling was wel dat een van de co-presidenten Maurice Schumann, vroeger minister is geweest van Buitenlandse Zaken en eveneens tot 1960 voorzitter van „l'Union des Français à l'étranger“. Deze vereniging deed zich opmerken door haar bemoeiingen bij de Franse burgers die in België verblijven. Een Fransman die in ons land woont bevestigde ons b.v. tijdens referendums, verplicht te zijn geweest de stembrief onder open omslag naar een van de Franse consulaten te hebben moeten sturen. Na de oprichting van hogergenoemde „Beweging van de Fransen...“ werd kort daarop door President Giscard d'Estaing, door bemiddeling van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een schrijven gericht aan al „zijn“ landgenoten wonende in het buitenland hun aanmanende de „goede“ keuze te doen.

Een volgende taak werd toevertrouwd aan de Franse Ondernemingen in het Buitenland. Deze brachten hun personeel samen en legden vergaderingen vast met de Fransen die in het land wonen waar zij hun activiteiten ont-

wikkelen. Dit gebeurde soms zelf in samenspraak met de Franse ambassades of consulaten in het betrokken land. Zij stelden zelfs hun gebouwen ter beschikking voor het sekretariaat van de desbetreffende „Beweging voor...”. Een volgende etappe was het bezoek van parlementairen van de meerderheid om de kiezers de nodige politieke motivatie te geven en hun aan te tonen hoe ze tijdens de verkiezingen van maart 1978 moesten tewerk gaan.

De manipulatie.

Enkele weken terug stelden de linkse verkozenen met verwondering vast dat in bepaalde kiesdistricten, deze waar de strijd om de verkozene zeer nipt zal zijn, dat uit een of ander bepaald land tal van inschrijvingen toekwamen op hun kieslijsten.

Meestal kwamen inschrijvingen individueel binnen maar het gros, dikwijls tot 90 procent, werd via het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan de gemeenten overgemaakt. De Franse pers, „Le Monde” o.a. citeert zo honderden verschillende gevallen die we hier allen moeilijk kunnen opsommen. Enkele voorbeelden volstaan echter om een inzicht te krijgen op de manipulatie. Zo stelde men vast dat uit Gabon vijfhonderd inschrijvingen per toeval binnen kwamen in het vijfentwintigste kiesdistrict van Parijs waar de kandidaat van de meerderheid, Chinaud, in gevaar is ten overstaan van de socialistische kandidaat Estier. Dat tweehonderdvijftig Fransen die in Thailand wonen zich inschreven in het eerste kiesdistrict van de Gard waar de kandidaat van de R.P.R. J.C. Servan Schreiber in 1973 met tweehonderd veertig stemmen werd geklopt door de kommunist Jourdan. Driehonderd Fransen uit Mexico hadden plots ontdekt dat zij hun kiesplicht moesten volbrengen in Auxerre (Yonne). Ruim twaalfhonderd Fransen uit de Ivoorkust gaven hun voorkeur aan Montpellier waar de socialistische Burgemeester in 1973 zijn zetel veroverde met een overschot van 893 stemmen op de Gaullistische kandidaat. De Fransen uit Madagascar stuurden 400 stembrieven naar Brest waar links tijdens de gemeenteraadsverkiezingen de meerderheid haalde zodat de zetel van de rechtse kandidaat aan een zijden draadje hangt. De Fransen uit Cameroun gaven hun voorkeur aan het eerste kiesdistrict van de Yvelines ; deze uit Marokko aan Sint-Etienne waar sinds de gemeenteraadsverkiezingen een kommunistisch Burgemeester verkozen werd.

Het vijfde kiesdistrict van Boulogne (Pas de Calais) zag de stembrieven binnenkomen van de Fransen uit Engeland. De voorkeur van een aantal Fransen uit België en Nederland ging precies naar Rijsel waar een rechts minister het wil halen... enz., enz.

Inééngestoken kaart.

Het is wel opvallend dat personen die zelfs niets afweten van het bestaan van sommige kiesdistricten plots een bepaalde liefde en belangstelling ontdekken voor een bepaald gewest.

Uiteindelijk werd vastgesteld dat, op de aanvragen om in een bepaald kiesdistrict ingeschreven te worden, de naam van het district met dezelfde hand ingeschreven werd. Ja dat zelfs de naam van het door de kiezer ingevuld district werd geschrapt en door het „gepast” district vervangen. Bij een nader onderzoek bleek zelfs dat aan de Fransen van een bepaald land gevraagd werd alles, behalve de naam van het kiesdistrict in te vullen.

Alles normaal volgens de regering.

In de verschillende kiesdistricten werd klacht neergelegd tegen dit verkiezingsbedrog.

Op interpellaties, delegaties e.a. protesten doet de regering of haar neus bloedt.

Ze aarzelt zelf niet de vertegenwoordigers van de meerderheid naar het buitenland te sturen en tracht de Fransen uit het buitenland te doen geloven dat de oppositie haar het recht om aan de verkiezingen deel te nemen wil ontzeggen. Niets is natuurlijk minder waar.

De inzet is en blijft hier de eerbiediging van de democratie en het verhinderen van manipulaties die de verkiezingen zouden vervalsen.

Het ligt voor de hand dat enkele honderden Franse kiezers uit het buitenland, die met een bepaald kiesdistrict niets te maken hebben, de uitspraak van de plaatselijke bevolking zouden vervalsen. Ten andere, in ieder ander land, zijn de kiezers die in het Buitenland wonen verplicht zich in de laatste woonplaats van hun eigen land in te schrijven. Voorlopig ziet het er naar uit dat met de klachten die door de oppositie werden neergelegd, weinig rekening gehouden wordt. De kiezers uit de verschillende districten zullen dit echter niet uit het oog verliezen en verhinderen dat de door hen gedane uitspraak niet vervalst wordt door manipulaties van buiten uit.

Als besluit kan hier wellicht nog aan toegevoegd worden dat in de rechtse kringen, waar men niet nalaat met veel tremolos in de stem over vrijheid, democratie en mensenrechten te praten, men voor geen enkel bedrog terugdeinst om hun belangen, hun macht, te kunnen vrijwaren.

A.D.S.

• *Onze regering, die er nooit graten inziet wanneer het er om gaat enkele miljarden te spenderen bij de aankoop van nieuwe wapens, zit diep in de schulden. Eind november bedroeg onze openbare schuld reeds 1.241,5 miljard fr. Een peulschilletje dus. Voor de 9,6 miljoen Belgen, kinderen en ouderlingen inbegrepen, een bagatelle van 124.000 fr. per kop. Opvallend is wel dat onze ministers tijdens hun T.V.-toespraken hierover nooit een woordje reppen. Zij maken liever het proces van de anderen...*

• *China schijnt er zonderlinge analyses op na te houden om de economische moeilijkheden in West-Europa te ontleden. Bij het bezoek van Barre publiceerde de pers aldaar een somber beeld over de Franse situatie in Frankrijk waarin zij o.m. als oorzaak van de crisis in de chemische nijverheid, de concurrentie aanwijst van de fabrieken die met Franse hulp in de Sovjet-unie werden gebouwd. Betekent dit dan ook niet dat economische samenwerking tussen Frankrijk en China ook nadelig zou uitdraaien voor de eersten... ? Wanneer men teveel wil bewijzen ziet u...*

PARLEMENTAIRE TRIBUNE

CHILI :

AFBROKKELING VAN JUNTA ?

Willy Calewaert, Senator.

De Chileense dictator PINOCHET heeft met een referendum geantwoord op de aanvallen die in de Verenigde Naties op hem en zijn regime werden ontwikkeld. Zo werden 6 miljoen kiezers opgeroepen.

Zij dienden te antwoorden op 2 vragen :

- Ondersteunen ze het staatshoofd bij zijn verdediging van de „waardigheid“ van Chili, enerzijds,
- Bevestigen ze de wettelijkheid van de Regering t.o.v. de internationale agressie in de Verenigde Naties ?

* * *

Ter gelegenheid van dit referendum wordt het duidelijk dat in het huidige Chili een ernstige oppositie tegen het regime leeft.

Aldus heeft, voor het eerst sedert meer dan 4 jaren, Eduardo FREI, de vroegere leider van de christen-democraten, en vroeger staatshoofd, voor het eerst in het openbaar het woord gevoerd.

Hij veroordeelde het referendum.

Een soortgelijke afkeuring werd geformuleerd door Carlos ALTAMIRANO, leider van de socialisten.

Nog scherper worden de politieke woelingen onderstreept door de verklaringen van een lid van de junta, Generaal Gustavo LEIGH, opperbevelhebber van het vliegveld dat zogezegd bepaalde opmerkingen heeft doen gelden wat het referendum betreft.

* * *

Kunnen we, na Griekenland, Spanje en Portugal, ook het einde thans voor ogen zien van de Pinochet-dictatuur ? Het wordt duidelijk immers dat het regime niet langer ieders mond kan snoeren.

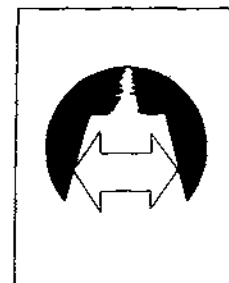
De „oppensioenstelling“ - of wat daarvoor moet doorgaan - van Hector HUMERES, voorzitter van de grondwettelijke raad, is ook weer een aanwijzing.

Die „oppensioenstelling“ krijgt wel een heel bijzondere betekenis wanneer we weten dat precies die voorzitter het decreet van Pinochet, waarbij het referendum van 4 januari werd georganiseerd, vernietigd heeft.

En het is bovendien een publiek geheim dat 2 van de 4 leden van de junta zich tegen het referendum hebben verzet.

Zowel de hogergenoemde generaal LEIGH, opperbevelhebber van de luchtmacht, als admiraal José MERINO, opperbevelhebber van de zeemacht hebben hun twijfels doen gelden en wensen dat een burgerlijke Regering Chili verder zou leiden.

Wanneer een generaal-dictator niet langer rekenen kan

op onvoorwaardelijke steun van de hoogste militairen, waarop zijn regime trouwens rust, dan ontstaat de hoop dat Chili, politiek, het einde van de Pinochet-dictatuur voorzien kan.

* * *

Economisch is de toestand in dat land lang niet schitterend.

Het is vooral daarop dat de fascistische beweging zich steunt om Pinochet aan te vallen.

Maar wanneer ook de christen-democraten zich gaan roeren, wanneer bovendien de socialistische „ergens in Zuid-Amerika“ vergaderingen beleggen en een concreet programma redigeren voor een toekomstige anti-fascistische coalitie, dan dondert en bliksemt het wel in alle richtingen.

* * *

Zou President CARTER, die regelmatig de rechten van de mens inroept, ook niet beseffen dat een Pinochet-dictatuur bezwaarlijk langer kan worden gesteund ?

En is er soms geen binding tussen de houding van de Verenigde Staten en de grotere moed die nu door FREI wordt opgebracht ?

Immers was diezelfde FREI niet zo terneergedrukt op het ogenblik dat een einde werd gesteld aan het Allende-regime.

* * *

Het wordt steeds moeilijker blind te zijn voor wat in Chili gebeurt.

Op 16 december hebben de Verenigde Naties immers het huidige Chili-bewind veroordeeld wegens de inbreuken op de mensenrechten.

Hoe kunnen de Verenigde Staten thans langer onverschillig blijven ?

* * *

Alleszins zullen we de gebeurtenissen in Chili van zeer nabij moeten volgen.

Er zijn, zij het ook in de verte, lichtstralen merkbaar. Wellicht de lichtstralen van een nieuwe dageraad voor Chili.

PARLEMENT EN BUITENLANDSE POLITIEK

Belgisch militair beleid, neutronenbom en ontspanning. Na hun bijeenkomst verklaarden de ministers van Buitenlandse Zaken van de Navolanden, dat het noodzakelijk was het ontspanningsproces tussen Oost en West verder doorgang te laten vinden. Bovendien zou de Belgische minister van Buitenlandse Zaken zich vragen stellen over de opportuniteit van de toename van de militaire begrotingen van de Navolanden gezien de economische crisis.

Maar deze redelijke verklaringen worden tegengesproken door de feiten. De ministers van defensie zijn vastbesloten de toename van de militaire uitrusting zoals de USA die eisen, ten uitvoer te brengen : d.w.z. niet alleen in dexatie maar ook een stijging van 3 procent van de militaire uitgaven. Ook hebben de ministers van de Eurogroep waartoe België behoort zich uitgesproken ten gunste van het in produktie brengen van de neutronenbom. Zal de regering het parlement raadplegen over de neutronenbom en over de 3 procent verhoging ? Zal ze maatregelen treffen om het beleid in overeenstemming te brengen met bovenstaande verklaringen ? Op zijn duidelijke vragen kreeg volksvertegenwoordiger Van Geyt eerder ontwijkende antwoorden.

(Beknopt verslag Kamerzitting van 22 dec. 1977, blz. 261-262)

De Belgische regering noch de minister van Buitenlandse Zaken hebben hun akkoord gegeven om neutronenbommen te laten opslaan in België. Momenteel onderzoekt België de diverse problemen die verband houden met de produktie en de eventuele ontwikkeling van wapens met vergrote stralingswijdte. Dit onderzoek omvat o.m. de deelname aan de beraadslaging in het kader van het Atlantisch Bondgenootschap, groep der kernplannen.

(Vraag van Ylief, Vrag. en antw. Kamer 1977-78, afl. 1, blz. 11 en van Radoux, Vrag. en antw. Senaat 1977-78, afl. 9, blz. 335-336)

Wat de minister van Landsverdediging betreft, hij beschouwt de neutronenbom niet als een gevechtswapen, maar als een defensief wapen dat deel uitmaakt van het afschrikarsenaal van het Navobondgenootschap. Het gebruik ervan blijft onderworpen aan een politieke beslissing. De beslissing van de aanmaak is nog niet genomen.

(Vraag van Radoux, Vrag. en antw. Senaat 1977-78, afl. 3, blz. 93)

Navo stakingsbreker ?

Begin 1976 brak in de SIBP te Antwerpen een staking uit n.a.v. het ontslaan van een vakbondsafgevaardigde. De staking breidde zich uit over de andere Antwerpse olieraffinaderijen. Eiders werden solidariteitsakties op touw gezet. Gedurende een zestal weken was de raffinage activiteit totaal ontreederd. Daar de distributiesektor er niet de minste last van had, rees het vermoeden dat het Navopijleidingsnet daar voor iets tussen zat. Want het is inderdaad zo dat het centraal Europees pijpelinenet van de Navo tussenkomt in het transport van de afgewerkte produkten t.v.v. de privé-sektor. Maar enkel ter uitvoering van een vooraf gesloten kontrakt,

zodat enkel transporten en leveringen in dat kontrakt voorzien, worden uitgevoerd. Het zou niet mogelijk zijn een lopend kontrakt te wijzigen of er nieuwe af te sluiten in functie van de omstandigheden. Zo heeft de Navo dus geen enkele mogelijkheid om tussen te komen in een nationaal konflikt.

(Vraag van Vernimmen, ibid. afl. 7, blz. 270)

Bekrachtiging van internationale akkoorden

Van de heer Bernard kwamen vragen over het bekrachtigen van het ontwerp van het Internationaal Pakt dat enerzijds de economische, sociale en kulturele rechten en anderzijds de burger- en politieke rechten betreft. Van het pakt dat in december 1966 goedgekeurd werd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties werd nu pas in november 1977 het wetsontwerp neergelegd bij het parlement.

(Vrag. en antw. Kamer 1977-78, afl. 9, blz. 598-599)

E. Van Steenkiste vroeg naar het aantal kgr. papier dat zal nodig zijn voor de bekendmaking van de verschillende internationale akkoorden tussen de Europese Gemeenschappen en Algerië, Marokko, Tunesië, Egypte, Jordanië, Syrië, Libanon, Israël en Malta afgesloten.

(Ibid. afl. 7, blz. 445-446)

Enkel akkoorden gesloten door de Europese Economische Gemeenschap die gevolgen hebben voor de begrotingen van de lidstaten, moeten door deze lidstaten worden bevestigd en bijgevolg aan de goedkeuring van de Kamers worden onderworpen. Zo zal het verdrag met Libanon dat een financiële steun voorziet aan het parlement worden voorgelegd, maar het akkoord voor kommerciële en economische samenwerking afgesloten tussen Canada en de Europese Gemeenschappen niet.

(Vraag van Radoux, Vrag. en antw. Senaat 1977-78, afl. 3, blz. 94-95)

Konferentie van Belgrado

Waarom maakten Belgische parlementairen geen deel uit van de Belgische delegatie bij de konferentie van Belgrado, al was het maar als waarnemers ? Er moesten immers moeilijkheden omtrent de rechten van de burgers opgelost worden. Het was bovendien een kans om het parlement te revaloriseren.

De Belgische afvaardiging was samengesteld uit diplomatieke agenten van het departement van Buitenlandse Zaken en geleid door ambassadeur J. Graeffe. De aanwezigheid van waarnemers is niet voorzien in de procedureregeling. Niet deelname van parlementairen gebeurde na overleg met de leden van de Europese Gemeenschap. Enkel de afvaardiging van de VSA telde parlementairen in haar rangen.

(Vragen van Gheysen en De Vlies, vrag. en antw. Kamer afl. 1, blz. 11-12 en afl. 7, blz. 445)

Europese verkiezingen

In de Kamer is het wetsontwerp goedgekeurd over de verkiezing van vertegenwoordigers in het Europees parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen. De woordvoerders van de verschillende partijen putten zich uit in het vinden van de meest entoesiaste kom-

mentaren, b.v. met de rechtstreekse verkiezing van het Europees parlement zal de parlementaire democratie (soms kortweg de democratie) haar intrede doen in de Europese Gemeenschap. Alleen Van Geyt liet een kritisch geluid horen. De nieuw gekozen assemblee zal even onbeduidende bevoegdheden hebben als de huidige getrapte vergaderingen.

Dat het om een louter formele democratie gaat wilden of zien de meeste volksvertegenwoordigers blijkbaar niet in. Met deze verkiezingen zal het Europa der negen het toppunt van democratie worden, omdat we weer eens om de zoveel jaar een bolletje mogen zwart of rood maken. Van een waarachtige democratie zijn we met zo'n Europa nog heel ver af!

(Beknopt verslag van de Kamerzitting van 8 december 1977, blz. 169-171)

Belgische wapenleveringen.

Op de vraag naar de juiste omvang van de wapenleveringen door België aan Zaïre in 1975, 1976 en 1977 kon de minister van Buitenlandse Zaken onmogelijk een geschreven antwoord geven, omdat het detail van de wapenuitvoer per land een vertrouwelijk karakter heeft. Volksvertegenwoordiger Glinne vroeg verder of die leveringen gedaan worden in het kader van onze internationale betrekkingen met Zaïre? Zo ja, hoe kunnen zij verantwoord worden. Hoe wordt trouwens de versnelling van die leveringen sinds de gebeurtenissen in Shaba verantwoord?

De minister wees erop dat het niet de Belgische regering is die verkoopt. Zij komt slechts tussen om haar akkoord of weigering te verlenen aan de exportvergunning. In de loop van de jongste drie jaar (1977 inbegrepen) lag het volume van de verkoop aan Zaïre uitzonderlijk laag!

(Vrag. en antw. Kamer 1977-1978, afl. 4, blz. 179-180)

Chili en Dina.

Naar aanleiding van persberichten over activiteiten van de Chileense geheime dienst DINA in België, beloofde de bevoegde minister een onderzoek.

Nu deze dienst opnieuw vernoemd werd, wilde de heer Van den Branden weten hoever dit onderzoek gevorderd is?

Geen enkele bevestiging noch aanwijzing voor de veronderstelde activiteit van de DINA (thans CNI genoemd) werd geleverd door het onderzoek dat sedert 1976 ingesteld is. De ganse zaak zou berusten op sensatie-artikelen in buitenlandse kranten en vage vermoedens van enkele buitenlandse vluchtelingen...

Zou Van Lancker dan toch uit het raam gewaaid zijn?
(Ibid. afl. 4, blz. 178-179)

Wanneer een lid van het Rassemblement des femmes pour la Paix op 5 september laatstleden een telegram wou versturen naar president Carter i.v.m. de toestand in Chili, kreeg ze van de loketbediende te horen dat het telegram zinloos was, daar België een te klein land is en dat men eens zou moeten nagaan wat er in het Oostblok gebeurde.

(Vrag. en antw. Senaat, afl. 9, blz. 349).

Midden-Oosten.

In de rede van minister Simonet voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties kwam een verzwakking

tot uiting in het standpunt over het Palestijnse vraagstuk vergeleken met de opvattingen van de Negen. Zo zou op het stuk van de nationale identiteit van het Palestijnse volk, die zijn uitdrukking moet vinden in een vaderland voor de Palestijnen en op het stuk van de deelname van de Palestijnen aan de onderhandelingen zoals vooropgesteld in de verklaring van de Negen, nu een zeker misprijzen tegenover de Arabische standpunten gebleken zijn.

In de maand september werd de minister ook driemaal geïnterviewd door de R.T.B. onder meer naar aanleiding van het bezoek van Moshe Dayan. De uitspraken van de minister verwekten heel wat reacties o.m. bij De Facq en Burgeon. Ze zouden een duidelijke verwijdering van de inzichten van de ministerraad betekenen.

Zo liet de minister op 21 september een zekere gering-schatting uitschijnen, wanneer hij sprak over de Palestijnen als een „masse de manoeuvre” voor de Arabische landen en als hij de installatie van een Palestijnse staat beschouwt als een Staat die zich komt „insérer entre Israël et Jordanie” en die zou worden „une sorte de bouillon de culture d'où pourraient sortir à chaque instant des occasions de conflit entre eux et les Arabes, l'infiltration de terroristes, des combats de frontière”. Volgens de minister hebben de leden van de Arabische liga eenparig hun tevredenheid uitgedrukt over de rede die in naam van de Negen gehouden werd op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Verder moest hij toegeven dat hij onder invloed van het Israëliësch bezoek termen gebruikt had die de weergave waren van de Israëliësch zienswijze en niet van de Palestijnse.

Burgeon stelde nog meerdere vragen over de Euro-Arabische dialoog, zijn resultaten, de Midden-Oosten-problemen in het algemeen en de verklaringen van de minister terzake.

(Vragen van De Facq en Burgeon, Vrag. en antw. Senaat, afl. 9, blz. 337-338 en Vrag. en antw. Kamer, afl. 7, blz. 438-441)

Protea.

Senator Calewaert interpeleerde over de houding van hoge magistraten en hoge officieren, stichtende leden van Protea, een Vlaams-Zuidafrikaanse contactclub met duidelijk politiek karakter. Voor commentaar verwijzen we naar elders in dit nummer, waar uitvoerig op het probleem van de al of niet verenigbaarheid van ambtenaar, magistraat of hoge officier met lidmaatschap aan een politieke organisatie wordt ingegaan. Wat we denken van Protea zelf kwam in Vrede al tot uiting.

(Beknopt verslag van de Senaatzitting van 8 dec. 1977, blz. 68-69)

Boycot Rhodesië niet nageliefd door België.

Sedert 1973 verdenkt de Uno-kommissie belast met het toezicht op de naleving van de economische sancties tegen Rhodesië, Gaboen ervan het centrum te zijn van een onwettige handel. Europese luchtvaartmaatschappijen zouden medeplichtig zijn, o.m. Sabena en Air France. Maar nu werd in de Britse diplomatieke nota van 26 oktober laatstleden - reeds de derde ingediend bij de Veiligheidsraad - niet alleen Gaboen, maar ook België, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en Zaïre beschuldigd.

(vervolg zie blz. 18)

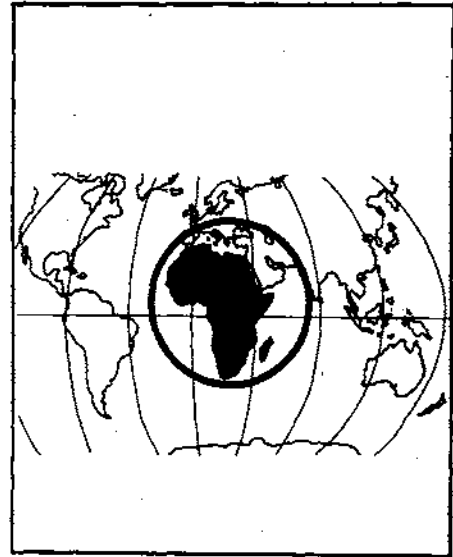
AFRIKA

DE INDISCHE OCEAAN, ZEE VAN INTRIGES EN TWISTEN

Op 2 augustus 1977 plaatste „Le Journal de l'île de la Réunion” - de meest gelezen reaktionaire krant in dit Franse „département” op meer dan 10.000 km. van Frankrijk verwijderd - over 4 van haar 8 kolommen op de 1ste bladzijde als titel : „Na een strijd van 73 uur in de ravijnen, 4 dagen van rust in het maagdelijke woud”. Het dagblad riep vervolgens in lyrische termen : „een tocht die buitengewoon moeilijk was, die een uitstekende fysieke konditie en een ijzeren moraal vereiste (...). In deze plantengroei waar het dode hout en de humus kraken en zinken onder de voeten ; waar de zon met moeite door het loof dringt ; waar de wilde ravijnen zoveel als plaatsen van vergelding zijn ; is er geen sprake van te wachten op hulp van buitenaf, noch rechtsomkeer te maken...”.

Maar wie zijn deze vijanden ?

Sedert 2 dagen, vliegen gevechtsvliegtuigen en helicopters over dorpen en wouden, in een hels lawaai op de blauwe wateren van de Indische Oceaan aanstevend. Het is de oorlog niet, doch het lijkt erop. De „Vétiver”-oefeningen (de „Vétiver” is een plant die gebruikt wordt in de parfumerie) hebben het gezamenlijk kwartier van hun parachutisten leeg gemaakt. De reeds vermelde krant had op 29 juli verduidelijkt : „Acht dagen in de vochtige modder, in een hobbelig reliëf waar men niet meer dan 100 meter per uur vooruit gaat, acht dagen van strijd tegen de natuur, maar eveneens tegen kunstmatige vijanden in hinderlaag geplaatst. Het zijn de „Vétiver”-oefeningen die het gehele regiment van parachutisten van de

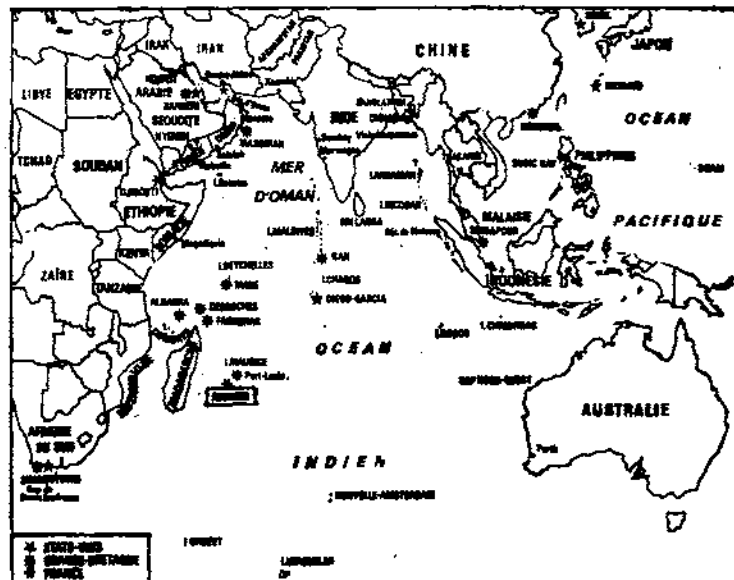

R.P.I. in beweging zullen brengen, van vrijdag 29 juli tot zaterdag 6 augustus met medewerking van het 15e B.C.S. (basis van het dienstcommando) van Saint-Denis dat als opdracht zal hebben de te bereiken vijandelijke doelwitten voor te stellen”.

Maar wie zijn toch die vijanden die men in onherbergzame jungles nazit ? Wie dreigt het „eiland van de Vereniging” stormenderhand in te nemen ? Zijn burens van Mauritius ? Die hele militaristische vertoning zou leiden tot glimlachen (althoewel de betrokken para's in deze zaak bijna niet gelachen hebben) indien het in werkelijkheid niet ging om een operatie met complementaire gezichten.

Militarisering

De bewoners van het eiland werden sedert enige tijd getroffen door het belang dat de autoriteiten aan het mili-

taire hechten, 14 Juli l.l. was de gelegenheid voor een machtsontplooiing die men nog nooit op het eiland bijgewoond had. Het einde van de „Vétiver“-oefeningen werd vergezeld van défilés, parades, voordrachten terwijl de bewoners ertoe geroepen werden „vensters, balkons en winkels“ met vlaggen te versieren. Alles verloopt alsof men een zeker klimaat van nationalistische allure wilde scheppen terwijl terzelfdertijd een intimidatiekracht ten opzichte van de voorstanders van de autonomie van het eiland zich voordoet. Dit op binnenlands vlak.

Op buitenlands vlak, is de afspraak van de Franse militaire onderneming in de Indische Oceaan met deze van de Verenigde Staten (en bijkomstig deze van Groot-Brittannië) vanzelfsprekend. Om het even welke toerist komt ertoe op een 20tal km van Saint-Denis een kunstwerk van grote stijl te bewonderen : een ijzeren pijler rustend op een voetstuk in omgekeerde pyramidevorm die meer dan 400 meter hoog is (hoger dan de Eiffeltoren), wiens metalen structuur ondersteund wordt door enorme ijzeren kabels gekoppeld aan de grond op meer dan 100 meter afstand.

Het gaat om één van de Amerikaanse „Omega“-installaties die toelaten de boten doorheen de oceanen te leiden. De antenne van de Vereniging aan de andere kant van de wereld, komt overeen met deze die in Noorwegen gepland werd. Dankzij o.a. deze 2 installaties is het mogelijk de ligging van konstrukties of installaties, die zich in verschillende gebieden bevinden, met een strenge nauwkeurigheid vast te leggen.

In een debat in het parlement van Noorwegen kwam tot uiting dat geheime akkoorden Oslo en Washington verbonden waarvan mettertijd de Omega-antenne van Noorwegen voor hoofddoel had de V.S.-atoomonderzeeërs doorheen de zeeën te loodsen. Hetgeen ipso facto betekent dat de antenne van de Vereniging bijdraagt tot dezelfde opdracht.

Heel duidelijke verklaringen

Generaal Begeard, die nooit om intelligente verklaringen verlegen is, vroeg in 1971 aan de aktieve en de reserveleerlingen van een militaire school van de Vereniging „op hun hoede te zijn voor de expansieziekt van de kommunistische en totalitaristische ideologieën in de wereld, en vooral rond de Middellandse Zee en de Indische Oceaan“ („Le Journal de la Réunion, 20 juli 1971). Wat admiraal Maler, kommandant van de nationale zeemacht in de Indische Oceaan betreft, hij bevestigde dat in juli van dat jaar „de Indische Oceaan de slagader is van de geïndustrialiseerde landen met uitzondering van de USSR die zelfstandig is op het gebied van petroleum“. En hij drong aan op de rol van de eilanden in deze oceaan, die dienen als verbinding voor de radio-overseiningen.

Zonder ophef of drukte

In werkelijkheid spelen de eilanden van de Indische Oceaan niet alleen een hoofdrol, vanuit militair standpunt gezien, op het domein van de overseiningen. Ik heb op het eiland Mauritius één van de 1.200 bewonderaars ontmoet van het Diego Garcia-eiland, die tussen 1966 en 1971 (434 families) zonder ophef of drukte uit hun land gestoten werden, op het moment dat de regering van Mauritius, eigenaar van deze grond in de vorm van vliegdekschepen, afgezonderd ten zuiden van Indië,

het verkocht aan de Verenigde Staten. De situatie van deze eilandslachtoffers van de strategische tekeningen van Washington is tragisch. Velen onder hen hebben geen werk gevonden. Op Diego Garcia leefden ze van de visvangst en het kweken van pluimvee. Het probleem zich te kleden stelt zich praktisch niet. Op Mauritius is het anders, zei mijn gespreksgenoot. „Er is geld nodig om te leven“. En vervolgens is er de ontworteling op duizenden kilometers.

Een basis van de CIA

Wat er ook van zij, Diego Garcia is de voornaamste Amerikaanse basis geworden in de Indische Oceaan, waarschijnlijk voorzien van kernwapens en, in elk geval, met alle nodige uitrusting voor het onderhouden van een enorm lucht- en zeepotentieel. Wat Mauritius betreft - waarvan de minister van Arbeid Ghurburum de Amerikaanse admiraal Harris, die aan boord van het vliegdekschip „Enterprise“ kwam, groette en wenste hem „vaker in onze wateren te zien“ - welnu, zij speelt in de imperialistische opstelling een niet te verwaarlozen rol. Haar leiders zeggen vrijwillig dat het eiland „de sleutel van de Indische Oceaan“ behelst. Het is zonder twijfel daarvoor dat de basis, geïnstalleerd door de Engelsen, praktisch onder controle van de Amerikanen gevallen is, en dat de CIA-agenten zich ongestraft gedragen in het land van Paul en Virginie.

De kommunistische Partij van het eiland kon in 1975 bijvoorbeeld, in het licht stellen dat 4 doders van de CIA zich verenigd hadden in Grande-Gaube (op Mauritius) vergezeld van een politicus van Mauritius waarvan de naam niet vreemd was ; maar die de kenners onmiddellijk geïdentificeerd hebben, om de plannen voor de moord op Paul Béranger, leider van de militantenbeweging van Mauritius, en eveneens op Paul Vergès, sekretaris generaal van de PCR, op te stellen.

De politiek van Parijs

De Franse regering is niet onschuldiger dan deze van Londen. De oud kabinets-direkteurs van Pierre Messmer, wanneer deze minister van Landsverdediging was, schout-bij-nacht Labrousse, heeft in een boek verschenen aan de PUF „De golf en het kanaal“ uitgelegd dat het enige belang van de Comores voor Frankrijk bestond in het eiland Mayotte, waarvan het waterplan van Dzaoudzi „belangrijke ankerplaatsen kan beveiligen tegen de muur van klippen“.

Op die manier wordt uitgelegd hoe dit eiland - het enige in de Comorische archipel - besloot met 99,9 procent der stemmen Frans te blijven...

Voor dezelfde redenen, weigert Parijs aan Madagascar de eilanden terug te geven die met volle recht aan haar toebehoren (zoals Bassa de Europa en Juan de Nova). De Franse regering heeft de Seychellen onafhankelijk gemaakt, met als voorafgaandelijke voorwaarde voor hun onafhankelijkheid, de eilanden Desroches, Al Dabra, Farqhar. Ze behoudt te Djibouti aanzienlijke krachten. M. Barre heeft gepreciseerd dat „de aanwezigheid van tactische kernmogelijkheden binnenin onze krachten voor buitenlandse aktie slechts a priori verwijderd kan zijn“. Generaal Méry spreekt duidelijker over de mogelijkheid deze wapens te gebruiken „op een verwijderd maritiem theater, b.v.b. de Indische Oceaan“.

Enkele elementen ter overweging

De „Vétiver“-oefeningen verschijnen in deze kontekst als men munuscuul deeltje in een puzzel van groot formaat. Er bestaat over de strategische en politieke betekenis van de overdreven bewapening van de Indische Oceaan door de imperialistische machten een overvloedige literatuur (1) waarnaar we de lezer kunnen verwijzen. De „tekens“ die hier en daar verschijnen en waarvan we enkele voorbeelden hebben gegeven, illustreren slechts een gevaarlijke situatie. We zouden de toestand van het probleem kunnen samenvatten door enkele basiselementen te vermelden :

1. Elk jaar gaan meer dan 600 miljoen ton petroleum (75 procent van de uitvoer van de Arabische landen) doorheen de Indische Oceaan. Op 54 grondstoffen gebruikt door de industrie van de Verenigde Staten, komen er 38 uit de landen die door deze oceaan bepaald worden.
2. Sedert hun mislukking in het Indo-Chinese schiereiland hebben de Verenigde Staten hun belangrijkste basissen in dit deel van de wereld op Diego-Garcia en de Filippijnen ontwikkeld, alsook op Simonstown (Zuid-Afrika) die de doorgang tussen de Stille en de Atlantische Oceaan beheert.
3. Op de hele omtrek van de Indische Oceaan en op de meer of minder belangrijke eilanden die erin verspreid liggen, is de nationale bevrijdingsbeweging de determinerende faktor geworden. Het is tegenover haar dat het dominante imperialisme van de V.S., van Frankrijk en van Groot-Brittannië (in mindere mate sedert de terugtocht ten westen van Aden) zich stelt, zonder dat hun fundamentele ingewikkeldheid ten andere sekundaire rivaliteiten kan uitsluiten.
4. De voornaamste Amerikaanse basissen van de Indische Oceaan bevinden zich op 1.500 km van China en op 2.500 km van de USSR, t.t.z. binnen het bereik van kernprojectielen van middelbare draagkracht.
5. De USSR bezit, spijs, bevestigingen die regelmatig terugkomen en die de feiten altijd tot hiertoe ontkennen, geen enkele basis in de Indische Oceaan. Ze heeft verschillende keren voorgesteld (o.m. in november 1976 in de UNO) van de Indische Oceaan een „vredeszone“ te maken door de bestaande basissen uit te schakelen en alle maatregelen te nemen opdat er geen nieuwe zouden ontstaan.

Dit zijn de elementen van het dossier.

- (1) Men verwijst meer in het bijzonder naar een brochure uitgegeven door de wereldraad van de vrede : „de Indische Oceaan moet een vredeszone zijn“, naar aanleiding van de internationale conferentie van New Dehli van november 1974, van de studie van Tangavel Naricadou „Militaire strategie en economische inzet“, in „De geschriften van de Vereniging en van de Indische Oceaan“, nr. 1 (november 1976), van deze van Michel Charlot „Imperialistische strategie en strijd voor de vrede in de Indische Oceaan“, in „Geschriften van het Communisme“, februari 1975. Ter gelegenheid van de rol van Iran in dit deel van de wereld, zie Henri Alleg, „Golf en Indische Oceaan : vredeszone of zone van koude oorlog“, in „Geschriften van het Communisme“, mei 1976. Over de toestand op de Vereniging, zie in dezelfde uitgave (januari 1977) de studie van Marcel Veyrier.

even uw aandacht voor SENEGAL

Van 1854-1865 werd het land door Fransen bezet. In 1905 kwam het onder de gouverneur-generaal van Frans West-Afrika. Op 25 nov. 1958 kreeg het zelfbestuur binnen de Franse Gemeenschap. Op 4 april vormde het met de toenmalige Soedanese republiek de z.g. federatie Mali, die op 20 juni 1960 volledige onafhankelijkheid verwierf. Op 20 aug. 1960 trad Senegal uit de federatie en werd het een onafhankelijke republiek.

OPPERVLAKTE :

196.192 km² (6,5 x België).

INWONERS :

4.122.000 (schatting 1972) = 21 per km²

HOOFDSTAD :

Dakar.

STEDEN :

Dakar 581.000, Kaolack 96.238, Thiès 90.688, Saint-Louis 81.204, Rufisque 48.101.

BEVOLKING :

Soedannegers : Wolof ca. 700.000, Bambara, Mandingo, Toucouleur, Peul (Foelani) van Hamitische oorsprong ; ca. 47.000 Europeanen en ca. 15.000 Libanezen en Syriërs.

TALEN :

Frans en Wolof.

RELIGIE :

Mohammedanen ruim 80 procent, r.k. ca. 4 procent.

STAATSVORM :

Republiek. President : Léopold Sédar Senghor.

POLITIEKE PARTIJEN :

Eenheidspartij Union Progressiste Sénégalaise.

B.N.P. :

800 mln US dollar ; 205 US dollar per inwoner.

EKONOMIE :

Landbouw en nomadiserende veeteelt zijn de voornaamste middelen van bestaan. Voorts is er enige o.a. op mijnbouw gebaseerde verwerkende industrie.

PRODUKTIE :

Aardnoten 550.000 ton, mais 30.000 ton, rijst 50.000 ton, hout 2,6 mln m³, vis 249.000 ton, zout 125.000 ton, fosfaat 1.250.000 ton, cement 335.000 ton, elektriciteit 317 mln kWh.

HANDEL :

Invoer 279 mln US dollar, uitvoer 216 mln US dollar. Voornaamste uitvoerprodukten : aardnoten, aardnotenolie (29 procent), fosfaat en zout. Belangrijkste handelspartners : Frankrijk, West-Duitsland en andere EEG-staten.

VERKEER :

Wegen : 4.000 km primair en ca. 11.000 secundair. Spoorwegen : 1.304 km. Voornaamste havens : Dakar. Internationale luchthaven : Dakar.

WESTELIJKE SAHARA : DE SAHRAOUI'S STRIJDEN VERDER VOOR HUN ZELFBESCHIKKING

Oorzaken van het konflikt.

Het dekolonisatieproces van de voormalige Spaanse Westelijke Sahara is nog volop aan de gang. Dit proces begon feitelijk in februari 1976 toen de laatste Spaanse troepen zich uit de vroegere kolonie terugtrokken. Voordien had de UNO Spanje sedert 1964 reeds meermaals verzocht onafhankelijkheid te verlenen aan de Westelijke Sahara. Spanje deed daarentegen al het mogelijke om haar kolonie te behouden.

Het is vooral Marokko dat Spanje steeds sterker onder druk zette om het land te verlaten, met het oog op de fosfaatrijkdom van de Westelijke Sahara. Na de „Groene Mars” van ongeveer 350.000 Marokkanen o.l.v. hun despotische vorst Hassan II, naar El Ajoen, de hoofdstad van de Westelijke Sahara, zocht Spanje voor de Marokkaanse druk. In november 1975 kwam het tot een akkoord tussen Spanje, Marokko en Mauretanië, waarbij de Westelijke Sahara werd verdeeld onder Marokko en Mauretanië, en Spanje vergoed zou worden met fosfaatopbrengsten ter waarde van de bestaande mijninstallaties. Spanje wou niet zoals haar buurland Portugal betrokken worden in een langdurige koloniale oorlog in Afrika en gaf de voorkeur aan een door Marokko en Mauretanië geannexeerde Sahara boven een gebied dat door een socialistische bevrijdingsbeweging zou worden bestuurd. Onmiddellijk na deze overeenkomst tussen de drie staten vielen Marokkaanse en Mauretaanse troepen de Westelijke Sahara binnen, maar stoten evenwel op een gewapende weerstand van de plaatselijke bevolking, georganiseerd in de bevrijdingsbeweging, het Frente Polisario, opgericht in mei 1973.

Deze bevrijdingsbeweging voert tot op heden een verbeten strijd om de onafhankelijkheid van de Westelijke Sahara en de zelfbeschikking van zijn bewoners. Het Polisario (of het Volksfront voor de Bevrijding van Saguiet el Hamra en Rio de Oro) wordt in zijn strijd gesteund door Algerije, dat vreest voor een té grote macht van Marokko in Noord-Afrika. In februari 1976 riep het Polisario de Arabische Democratische Republiek van de Sahara uit, en gaf hierdoor aan zijn strijd een meer officieel karakter. (1)

Marokko en het fosfaat.

Sedert het begin van de zeventiger jaren is Marokko de grootste fosfaatexporteur van de wereld geworden. De produktie van fosfaat in een mogelijks onafhankelijke Westelijke Sahara dreigde in 1975-1976 de gunstige Marokkaanse positie in gevaar te brengen. Daarom streefde Marokko naar het bezit van de toenmalige Spaanse Sahara, niet enkel om haar gunstige economische positie in stand te houden, maar bovendien om deze door het bezit van nieuwe fosfaatmijnen te vergroten.

Deze fosfaatmijnen zijn gelegen in Bou Craa, in het Noorden van de Westelijke Sahara. De produktie in deze

mijnen ligt op dit ogenblik echter nog steeds stil als gevolg van akties van het Frente Polisario.

Door de succesvolle militaire strijd van het Polisario blijft de Marokkaanse strijd om de verovering van het ganse gebied van de Westelijke Sahara voortduren. Daarom zijn ongeveer 15.000 Marokkaanse soldaten, een derde van de Marokkaanse strijdkrachten, gelegerd in dit gebied en werd het land van Hassan II gedwongen zijn defensiebegroting te verdubbelen.

Door het langdurig aanslepen van het konflikt neemt de ontevredenheid onder de Marokkaanse soldaten toe. Meerdere soldaten deserteren. Soms maakt Marokko gebruik van vliegtuigen met napalmbommen om de kampen van de Sahraoui's te bestoken.

De Polisario-strijders houden hardnekkig stand tegen het opdringen van de Marokkaanse troepen en slagen er zelfs in deze laatsten gevoelige nederlagen toe te brengen. In mei 1977 veroverden ze zelfs sterk gesofistikeerd materiaal bij operaties in Bir-Lahlou. Deze vrijheidsstrijders doen tevens invallen op Marokkaans grondgebied. Het zijn evenwel niet de beste Marokkaanse troepen die gelegerd zijn in de Westelijke Sahara. Een grote overwinning van de Marokkaanse troepen zou een bedreiging kunnen vormen voor de wankele positie van de reactionaire Hassan II.

Ondertussen heeft Marokko een ambitieus ontwikkelingsplan voor de Westelijke Sahara opgesteld. Tot deze projekten behoren de bouw van vliegvelden, vissershavens en de exploitatie van ondergrondse waterbronnen. De Marokkaanse koning Hassan II is de grote verdediger van de Westerse belangen in het Maghreb-gebied. Het streven van het Marokkaans imperialisme omvat het hele gebied ten Zuiden van Marokko tot aan de Senegal-rivier. Hiertoe behoren ook gebieden in Algerije en Mauretanië.

Mauretanië en het Polisario.

Mauretanië speelt in dit ganse konflikt een eerder volgzame rol ten opzichte van Marokko. Marokko heeft trouwens lang geweigerd het onafhankelijke Mauretanië te erkennen. Pas toen het Spaanse beleid ten aanzien van de Westelijke Sahara in de knoop raakte werd de weg naar een bondgenootschap tussen beide staten gebaad. Mauretanië is een land van amper 1,3 miljoen inwoners, met enkele belangrijke ijzerertsminnen, o.a. in Zouérate, grenzend aan het Oosten en het Zuiden van de Westelijke Sahara.

Mauretanië werd door Hassan II van Marokko in dit konflikt gesleurd met hoop op het bekomen van een deel van de fosfaatopbrengst van de voormalige Spaanse Sahara. In april 1976 werd tussen Marokko en Mauretanië een akkoord bereikt over verdeling van de Westelijke Sahara. Mauretanië kreeg minder dan een derde van het gebied en de fosfaatmijnen lagen volop in Marokkaans gebied. Er werd evenwel overeengekomen de bodemschatten gezamenlijk te exploiteren. Dit lijkt toch maar een magere vergoeding voor de Mauretaanse steun aan de verovering van dit gebied. Voordien werd tussen Spanje en Marokko overeengekomen dat Spanje 35 procent en Marokko 65 procent van de opbrengsten van de fosfaatmijnen van Bou Craa zouden bekomen.

Mauretanië heeft een leger van ongeveer 2.000 man en is weinig in staat om zichzelf alleen te verdedigen. Daarom werden bij de verovering van de Westelijke Sahara Marokkaanse troepen gestuurd naar Mauretanië, om het Sa-

(1) Zie ook VREDE, december 1975, maart en december 1976.

hara-land vanuit het Zuiden binnen te vallen. Het Polisario tracht nochtans Mauretanië zoveel mogelijk aan zijn zijde te krijgen tegen Marokko, door te wijzen op het groeiend Marokkaans imperialisme. Omwille van zijn zwakte heeft het Mauretanië van president Ould Dadah af te rekenen met talrijke aanvallen van het Polisario op zijn grondgebied. Door deze aanvallen wil het Frente Polisario Mauretanië dwingen tot onderhandelingen, met het oog op een overeenkomst tegen Marokko. In juni 1976 vielen zelfs 600 Polisario-strijders de Mauretaanse hoofdstad Nouakchott aan, en richtten aldaar vernietigingen aan in de ambassade-wijk. In mei 1977 had een aanval plaats op de mijnstad Zouérate, in het Westen van het land : waarbij de mijninstallaties grotendeels werden verwoest. Deze aanval had evenwel het omgekeerde effect voor het Polisario, doordat Mauretanië en Marokko na deze aanval een akkoord sloten van wederzijdse militaire bijstand, en aldus nog nauwer verbonden werden.

De Algerijnse houding.

Algerije heeft zich lange tijd buiten het dekolonisatieproces van de Westelijke Sahara gehouden. Vanaf het ogenblik dat Marokko het met zijn „Groene Mars” menens was de voormalige Spaanse Sahara te veroveren begon Algerije het Frente Polisario militair te steunen. Rekening houdend met de machtsverhoudingen in de Maghreb is het begrijpelijk dat het progressieve, staatskapitalistische Algerije en het reaktionaire Marokko vijandig staan tegenover elkaar. Reeds in 1963 leidde een grensgeschil tot een oorlog tussen beide landen. Ze deinzen er ook niet voor terug zich in elkaars binnenlandse aangelegenheden te mengen. Het conflict tussen beide staten leidt ook de aandacht af van de binnenlandse problemen.

Algerije verleent onderdak aan talrijke Sahraoui's : 80.000 tot 100.000 bewoners van de Sahara verblijven in vluchtelingenkampen in de buurt van de mijnstad Tindouf in Zuidwest-Algerije.

Tevens verschaft dit land een belangrijke logistieke steun aan de Polisario-strijders. Deze steun wordt gedekt door de Sovjetunie. Bovendien strijden soms Algerijnse soldaten mede aan de zijde van het Polisario. Dit laatste was o.a. het geval in de strijd om Amgala in januari 1976, bij de Marokkaanse verovering van de Westelijke Sahara. Algerije weerhoudt er zich evenwel van openlijk en rechtstreeks in dit conflict betrokken te worden en neemt eerder een defensieve houding aan. Het bestaan van een onafhankelijke Sahara-republiek, met nauwe banden met Algerije, zou de Algerijnse machtspositie in Noord-Afrika goed kunnen versterken. Algerije hoopt dit doel onrechtstreeks te bereiken door steun aan het Polisario.

Algerije vreest nochtans een Marokkaanse aanval op Tindouf, doch is evenwel meer beducht voor een direkte actie, gesteund door het buitenland en gericht tegen de Algerijnse regering.

Het Frente Polisario wordt ook militair gesteund door Libië. De Libische leider Khadaffi is een fel voorvechter van het panarabisme. Hij onderhoudt evenwel ook goede betrekkingen met president Ould Dadah van Mauretanië. Vandaar dat Khadaffi aandringt op een soort federatie tussen het Polisario en Mauretanië.

De rol van Frankrijk in het Sahara-conflict.

Frankrijk heeft belangrijke economische belangen in de ijzerertsminen van Mauretanië. Het betreft de investeringen van de Franse bedrijven Usinor en Salicor in de mijnen van Zouérate.

Zoals hoger vermeld tracht het Polisario door aanvallen op economisch strategische plaatsen in Mauretanië, dit land te dwingen tot een overeenkomst. Dit verklaart de aanvallen op de belangrijke mijnstad Zouérate in mei en oktober 1977.

Omwille van de Franse investeringen in de Mauretaanse ijzerontginning zijn er talrijke Franse technici aanwezig in de mijnsteden van dit land.

Tijdens de aanval van het Polisario op Zouérate in mei 1977 vond een Frans echtpaar de dood en raakten zes andere Fransen in handen van deze bevrijdingsbeweging. Onmiddellijk hierop begon Frankrijk met de evacuatie van talrijke technici en hun gezinnen (ongeveer 650 personen) uit Zouérate, waar slechts 35 Franse technici achterbleven, om hen in veiligheid te brengen.

Bij een tweede aanval van het Polisario op Zouérate, eind oktober laatstleden, werden 26 personen ontvoerd, w.o. twee Fransen. De Franse regering veroordeelde onmiddellijk deze aanval. Bovendien werden begin november laatstleden ongeveer duizend Franse soldaten gestuurd naar het Franse garnizoen te Ouakam in Senegal, om van daaruit Mauretanië militair te versterken.

Het is duidelijk dat het bij de Franse inmenging in dit conflict vooral om doen is de Franse economische belangen te beveiligen. De Franse militaire steun aan Mauretanië gaat evenwel ook hand in hand met het Marokkaans imperialisme in dit gebied. Tevens behoort Frankrijk tot de belangrijkste wapenleveranciers van Marokko. De aanvallen van het Frente Polisario op Zouérate hebben ook geleid tot een diplomatiek conflict tussen Frankrijk en Algerije. Frankrijk veroordeelde sterk de Algerijnse steun aan het Polisario. Door het sturen van troepen naar de konfliktzone poogt Frankrijk o.a. deze steun te verminderen.

De strijd van het Frente Polisario.

Het Frente Polisario ijvert voor de zelfbeschikking van het Saharaanse volk, de autonomie voor de Westelijke Sahara en de opbouw van een maatschappij gebaseerd op de principes van het „wetenschappelijk socialisme”. Om deze doeleinden te bereiken voert het Polisario een strijd op diplomatiek en op militair vlak.

Op diplomatiek vlak streeft deze bevrijdingsbeweging naar buitenlandse erkenning en steun op allerlei vlak. In februari 1976 werd de Arabische Democratische Republiek van de Sahara uitgeroepen. Deze nieuwe republiek werd evenwel slechts door een klein aantal landen erkend, waaronder Madagaskar, Benin, Burundi, Libië, Algerije, Angola, Mozambique, Guinee Bissau, Zuid-Jemen en Noord-Korea.

Op de laatste topkonferenties van de O.A.E. (Organisatie voor Afrikaanse Eenheid) blijft de Westelijke Sahara nog steeds een kwestie van grote onenigheid en slaagt het Polisario er vooralsnog niet in het merendeel van de leden aan zijn zijde te krijgen. Wel werd het Frente Polisario in principe als de bevrijdingsbeweging van de Sahraoui's door de O.A.E. erkend.

Op militair vlak strijdt het Polisario voor de bevrijding van de Westelijke Sahara van de Marokkaanse en Maure-

taanse bezetters. Het merendeel van de Saharoui's zijn na de verovering van hun land eind 1975 - begin 1976, gevlucht naar de mijnstad Tindouf in West-Algerije.

Vanuit steunpunten aan de Algerijnse grens voert het Polisario talrijke aanvallen uit in haar land, maar ook op Marokkaans en Mauretaans grondgebied. In mei 1977 verklaarde deze bevrijdingsbeweging heel Marokko en Mauretanië tot strijdtoneel. Het Polisario heeft nochtans ook militaire steunpunten in eigen land, namelijk in de vallei van Seguiet el Hamra, het Rewa-massief en het kustmassief van de Aguerguer.

Na twee jaar gevechten is het duidelijk dat het Polisario de militaire operaties voert. De Polisario-strijders zijn er ondertussen in geslaagd talrijke wapens en militair materiaal te veroveren. Hiertoe behoren een vijftigtal vrachtwagens, Land-Rovers en meerdere 106 kanonnen. Tevens beschikt de Saharaanse bevrijdingsbeweging over moderne anti-luchtwapens, waaronder een klein aantal SAM-7 raketten, tegen de Marokkaanse luchtaanvallen. Op dit ogenblik houdt het Polisario ook ongeveer 500 soldaten gevangen, w.o. meerdere Marokkaanse officieren.

Wat het interne bestuur van de Saharoui's betreft, werd in mei 1976 een grondwet goedgekeurd, die voor twee jaar de politieke lijn bepaalde, en instellingen en een

nieuwe regering in het leven riep. Het geheel van de politieke structuren van de Arabische Democratische Republiek van de Sahara duidt op een poging tot rechtstreekse democratie, naar het voorbeeld van het Libisch experiment.

Volgens het Polisario zijn het Frankrijk en Mauretanië die zullen beslissen over het lot van de Westelijke Sahara. De recente Franse inmenging in het conflict en het daaruit volgend diplomatiek conflict met Algerije laten evenwel weinig goed voorspellen voor de Saharoui's. Om zijn doeleinden te verwezenlijken kan het Polisario best hopen op een grotere steun van Algerije en Libië en van andere Afrikaanse staten, en misschien een meer uitgesproken verzet van de Marokkaanse en de Mauretaanse bevolking tegen de bezetting van de Westelijke Sahara.

Filip De Paepe.

Geraadpleegde informatiebronnen :

- Le Monde Diplomatique, augustus 1977.
- Internationale Spectator, december 1976.
- Jeune Afrique, 16.12.1977.
- Keesings Historisch Archief, 18.11.1977.

(vervolg van blz. 12).

tegen Rhodesië niet naleven. Volgens de minister zou het vooral gaan om vermeende overtredingen, op vier na, waarover het onderzoek nog aan de gang is.

Meer details over de maatregelen om de boycot waar te maken en over de gevolgen gegeven aan de drie opeenvolgende Britse nota's, kan men vinden in de ministeriële antwoorden aan volksvertegenwoordiger Glinne.

(Vraag en antw. Kamer 1977-1978, afl. 5, blz. 250-251 en afl. 7, blz. 441-444)

Oeganda.

Het bestaan van een intense samenwerking voor de oprichting en de organisatie van een Oegandese luchtvaartmaatschappij tussen Sabena en Oeganda, werd door de minister ontkend.

(Vraag van Dejardin, beknopt verslag van de Kamerzitting van 22 december 1977, blz. 260)

Dzjiboeti.

België erkende Dzjiboeti op 29 juni 1977, dag van de onafhankelijkheid, al meende Jorissen van niet.

(Vraag en antw. Senaat, afl. 3, blz. 95).

Ontwikkelingsamenwerking.

Een bijzondere overeenkomst werd gesloten met de re-

publiek der Seychellen om de technische samenwerking te bevorderen. Deze zou vooral betrekking hebben op de ontwikkeling van de beroepsopleiding, de infrastructuur, de landbouw, de volksgezondheid, de opvoeding en de cultuur.

(Vraag van Valkeniers, vraag en antw. Kamer, afl. 9, blz. 635)

In 1976 en 1977 werden respectievelijk 1.500 en 1.650 miljoen fr. kredieten ingeschreven op de begroting van financiën ten voordele van ontwikkelingslanden. Dat geld moet bijna volledig besteed worden aan de aankoop van Belgische goederen, koopwaren en diensten. De producten variëren van koerante verbruiksgoederen naar zeer technische uitrustingen en tot gedeeltelijke financiering van fabrieken „sleutel op de deur“.

De kredieten (2 procent intrest, looptijd 30 jaar en eerste terugbetaling na 10 jaar) kwamen ten goede aan Indië en Indonesië (elk 325 miljoen), aan Bangla-Desh en Pakistan (elk 150 milj.), aan Turkije en Zaïre (elk 100 milj.) en aan Peru, Ivoorkust, Tanzania, Kenia, Filippijnen en Tunesië (elk 50 milj.).

(Vragen van Burgeon, *ibid.*, afl. 3, blz. 141-143 en afl. 8, blz. 544-545)

G.M.

BEWAPENING EN ONTWAPENING

BEWAPENINGSWEDLOOP EN WAPENVERMINDERING IN EUROPA

Een merkwaardig initiatief.

Meer dan ooit kunnen we ons in de laatste tijd verheugen over initiatieven op nationaal of internationaal vlak die zich inzetten tegen de bewapeningswedloop en vóór ontwapening.

Deze initiatieven kunnen niet altijd op dezelfde belangstelling van de mass-media rekenen zoals dit wel het geval is voor meer sensationele of minder vredelievende gebeurtenissen. Alhoewel er ook daar, in bepaalde middelen, een kentering ten goede zichtbaar wordt.

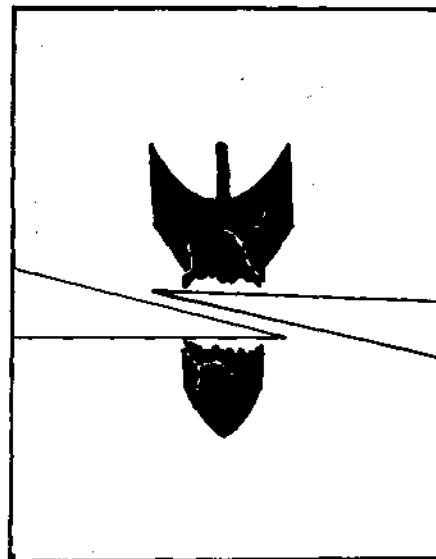
Eén van de meest recente initiatieven is het Colloquium over wapenvermindering in Europa, dat eind september 1977 in Feusisberg-Zürich (Zwitserland) is doorgegaan. Dit initiatief, tot nog toe uniek in zijn soort, is tot stand gekomen dank zij de animatie en technische medewerking van het Internationaal Secretariaat voor Europese Veiligheid en Samenwerking.

Men is erin gelukt om deskundigen van verschillende instellingen, politieke partijen en van organisaties uit Oost- en West-Europa die zich met deze problematiek inlaten, samen te brengen.

Aan de kant van de Instituten kon men de aanwezigheid noteren van

- E. Alexandrov (Instituut voor Internationale Betrekkingen te Sofia),
- F. Barnaby (SIPRI-Stockholm),
- M. Milstein (Instituut voor Studies over de V.S. en Canada te Moscou),
- M. Müller (Instituut voor Internationale Betrekkingen te Oost-Berlijn),
- V. Regner (Instituut voor Internationale Betrekkingen te Praag),
- B.A. Röling (Polemologisch Instituut te Groningen),
- W. Graf von Baudissin (Instituut voor Vredesonderzoek en Veiligheidspolitiek),
- R. Weiler (Vredesinstituut en Instituut voor Vredesonderzoek van de Universiteit te Wenen),
- W. Wiczorek (Instituut voor Internationale Betrekkingen te Warschau),
- V. Zhurkin (Instituut voor Studies over de V.S. en Canada te Moscou).

Uit het domein van de politiek en bewegingen van de publieke opinie : A. Avelas-Nunes (Portugal), H. Buchbinder (Zwitserland), C. Candal (Portugal), S. Cerqueira (Portugal), R. De Gendt (België), A. De Smaele (België), V. Ghoghi (Roemenië), G. Halasz (Hongarije), P. Hansen (Denemarken), J. Huntzinger (Frankrijk), E. Jaccchia (Italië), J. Lamond (Groot-Brittannië), J. Leskelä (Finland), S. Szafarz (Polen).

Het verloop van het Colloquium was zo opgevat dat men optimale kansen wilde verlenen aan open en vrije discussie rond het centrale thema : „Wapenwedloop en wapenverminderingen in Europa“.

Dit thema werd dan opgedeeld in twee uitzichten :

1. Grondoorzaken van de bewapeningswedloop in Europa,
2. Nieuwe opvattingen en methodes tot wapenvermindering in Europa.

Na een informatie over de globale toestand van de bewapeningswedloop in de wereld door F. Barnaby (Stockholm), werden de besprekingen voor beide uitzichten voorbereid aan de hand van korte inleidingen waarbij telkenmale de standpunten werden toegelicht door iemand uit een Oost-, een West- en Neutraal of Niet-Gebonden land. Voor het eerste onderwerp was dat een tekst van S. Doernberg (D.D.R.) en E. Jaccchia (Italië). Voor het tweede W. Graf von Baudissin (D.B.R.), R. Weiler (Oostenrijk) en V. Zhurkin (Sovjetunie).

Tijdens de besprekingen kwamen volgende discussiepunten vooral aan bod :

Militaire uitzichten.

- De theorie van de afschrikking, ook in haar niet-offensieve vorm ;
- Het evenwicht van de Krachten ;
- De stabiliserende en niet-stabiliserende effecten van de bewapeningswedloop ;
- Het risico van een berekende militaire onderlegdheid ;
- De moeilijkheid om onderscheid te maken in defensieve en offensieve wapens ;
- De gevolgen van de „first strike-theorie“ ; (de eerste slag toebrengen) ;
- De theorie van het „aangepaste antwoord“ ; (flexible response) ;
- De ontwikkeling van nieuwe wapens, o.m. de neutronenbom, en de noodzakelijkheid van het stopzetten van de aanmaak van nieuwe wapensystemen ;
- Het gevaar van de kloof tussen de technologische ontwikkeling die ver vooruit is of het inzicht daar-

over binnen het politiek domein waar de beslissingen moeten genomen worden ;

- De aan gang zijnde besprekingen SALT, gelijktijdige Troepen- en Wapenverminderingen in Centraal-Europa (Wenen) en de Vertrouwenwekkende maatregelen in de Slotactie van de C.E.V.S. (Helsinki).

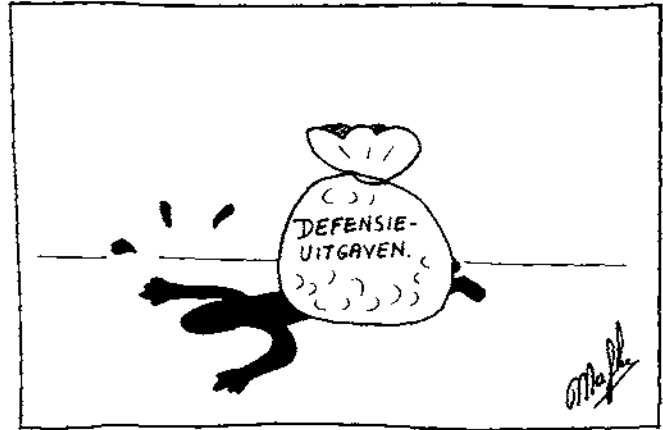
Politieke uitzichten.

- De vreedzame coëxistentie en de noodzakelijkheid dat de politieke ontspanning zou gevolgd worden door een militaire ontspanning ;
- De ideologische strijd naar inhoud en vorm en de verschillende houdingen daartegenover ;
- Het scheppen en in stand houden van het „imago van de vijand” ;
- De rol van de middelgrote en kleine Staten en deze van de neutrale en niet-gebondenen ;
- De belangrijkheid van de mobilisatie en de inzet van de krachten van de publieke opinie.

Concrete voorstellen.

In het licht van de komende Speciale Zitting van de Verenigde Naties werden een aantal praktische maatregelen vermeld die daar zeker ter sprake dienen te komen :

- Volledig atoom-testverbod ;
- Overeenkomst over het niet eerst gebruik maken van atoomwapens ;
- Sterke aanbeveling over eenzijdige vermindering van atoomwapens als een maatregel van goede wil ;
- Nucleaire ontwapening in Europa ;
- Afsluiten van SALT-akkoorden met drastische beperkingen van strategische wapens ;
- Samengebundelde actie tegen de neutronenbom ;
- Het probleem van de offensieve wapensystemen ;
- Strengere veroordeling van diplomatie onder dwang ;
- Universalisering van het Niet-Proliferatie-Verdrag ;
- Veroordeling van de wapenhandel, vooral van de meest spitsvondige wapens ;
- Oprichting van een UNO-instituut voor wapencontrole en ontwapening ; informatie, evaluatie en stimulering van acties.

De laatste dag werd een evaluatiebespreking gehouden. Daaruit bleek een eensgezinde tevredenheid. Alleen al het feit dat men met een groep, bestaande uit verschillende wetenschappelijke en socio-politieke uitdrukkingen, op een dergelijke open en vrijmoedige wijze had kunnen van gedachten wisselen, was een rijke ervaring. Het feit dat men, op uitzondering van de inleidingen, niet op basis van op voorhand bepaalde houdingen en verklaringen een werkelijk debat heeft gekend, was voor elke deelnemer een aangename nieuwigheid.

Er waren punten waarrond een algemeen akkoord bestond maar vanzelfsprekend waren er ook uitzichten waarop de meningen nogal verschillend waren. De ontleding van de werkelijkheid en de te nemen opties voor de toekomst waren uiteraard gekleurd door historische en actuele gegevens en verworvenheden die voor een aantal uitzichten (nog) niet tot een overeenstemming konden leiden.

De deelnemers waren in elk geval eensluidend akkoord om met een dergelijk initiatief door te gaan.

De initiatiefgroep werd verruimd en dient een nieuwe ontmoeting in het voorjaar van 1978 voor te bereiden. Ontmoeting die een vervolg moet betekenen van het eerste Colloquium en een aantal reeds aangesneden uitzichten dient te verdiepen.

Er werd eveneens besloten om de deelname aan het Colloquium uit te breiden ondermeer met vertegenwoordigers uit de Verenigde Staten en Canada en ook met een versterking van de deskundigen uit het politiek domein.

Het behoort tot de mogelijkheden dat dergelijke initiatieven, op basis van optimaal objectieve inbreng en bespreking, elementen zouden kunnen bezorgen aan politieke en militaire verantwoordelijken en aan krachten van de publieke opinie, om meer dan ooit niet aan de zaak van de oorlog maar aan de inzet voor de vrede te gaan timmeren.

Robert De Gendt.

MIDDEN - OOSTEN

HET NUCLEAIR PROGRAMMA VAN DE SJAH

M. Etemad, de Iranese vice-eerste minister begaf zich midden augustus naar de V.S. aan het hoofd van een delegatie - de eerste van die aard sedert de benoeming door de Sjah van de nieuwe eerste minister - om het voorontwerp van het aankoopprotocol door Iran van 8 kerncentrales te tekenen. Deze handtekening toont duidelijk aan dat de Sjah het Iranese volk oplegt de inleidende fase daar te laten en bezig is zich op grote schaal te verwezenlijken.

Een gevaar voor de vrede.

Door dit programma wordt de bouw van 24 kerncentrales voorzien. Een bedrag van 38 à 40 miljard dollar (1.330 à 1.400 miljard B.fr.) moet gestort worden aan de westerse landen voor de aankoop van reaktoren bestemd voor deze centrales en een bijna gelijkwaardige som is voorzien voor de gebouwen en bijkomende uitrusting. Tot op heden heeft de Duitse Bondsrepubliek 2 atoomreactoren - van een capaciteit van 1.200 megawatt elk - verkocht en Frankrijk heeft er eveneens 2 verkocht van 900 megawatt elk. De centrales uitgerust met Westduitse reaktoren zijn momenteel in opbouw in Bushir, in het zuiden van het land, en zullen eind 1981, begin 1982 operationeel zijn. Het einde van dit nucleair programma wordt gesteld voor het jaar 1994.

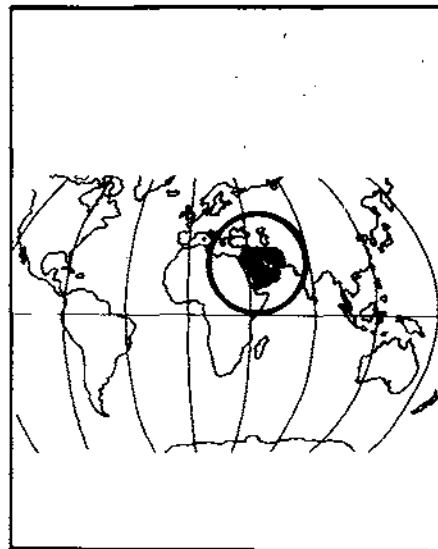
Deze laatste datum - 1994 - komt, als door toeval, overeen met deze van het einde van het contract dat het petroleumconsortium (1) toelaat de petroleumvelden in het zuiden van Iran te exploiteren. Nu reeds zou men door deze simpele „samenloop“ van data de dwingende aard van dat programma kunnen begrijpen. Maar laat ons eens meer in detail gaan onderzoeken wat uit de toepassing van zo'n programma zou voortvloeien.

In een rapport gepubliceerd op 1 augustus 1976 te Washington maakt de Amerikaanse Senaat zich bezorgd om het „verontrustend peil“ dat de verkoop van Amerikaanse wapens aan Iran bereikt hebben alsook „de aanwezigheid van meer en meer burgerlijke technici en Amerikaanse functionarissen in dat land“, wat „een potentieel gevaarlijke situatie zou kunnen doen ontstaan“. (2)

(1) Dit wordt samengesteld door British Petroleum (40 procent), de Amerikaanse maatschappijen (40 procent), de Royal Dutch-Shell (14 procent), en de Franse petroleummaatschappij (6 procent).

(2) Le Monde van 3 augustus 1976. Het aantal Amerikanen dat momenteel in Iran is wordt geschat op 50.000, hetgeen de 2de christelijke gemeenschap van het land vormt.

(3) Bladzijden 191 en 196 van het 5de vijfjarenplan.

Wat meer is, op 2 januari 1975 heeft C. Long, lid van het Amerikaanse Kongres, een brief geschreven aan ex-president Ford waarin hij de intentie van de Sjah verklikt, zijn leger te voorzien van een atomische wapenuitrusting. De bijzonder belangrijke strategische positie van Iran, haar konstante agressie buiten haar grenzen, een almachtig leger dat uitgerust is met meer en meer gesofistikeerd materiaal, militaire bases en ultra-moderne onderaardse installaties voor luchtvaart en marineluchtvaartdienst, dit alles toegevoegd aan zekere geheime clausules dat het protocol dat zojuist getekend werd, bevat, kan enkel de vredes machten in de streek en de wereld verontrusten (terloops gezegd, deze akte is tegenstrijdig met de verklaringen van president Carter over de vrede).

Een groeiende economische afhankelijkheid.

Het 5de vijfjarenplan (van 1972-1973 tot 1978) voorzag enkel de studie van het gebruiken van kernenergie : „De mogelijkheid kernenergie te gebruiken voor het produceren van elektriciteit moet het object uitmaken van een ernstige studie“. En ergens anders : „Het natuurlijk gas blijft één van de hoofdbronnen van energie in de Iraanse economie“. (3)

Nu heeft de Sjah in overeenkomst met zijn meesters over de Atlantische oceaan en in tegenstelling met hetgeen voorzien was door het vijfjarenplan, de versnelling van de produktie van elektriciteit door middel van kernenergie bevolen.

Maar de bouw van kerncentrales beantwoordt geenszins aan de aktuele of toekomstige industriële, technische of wetenschappelijke eisen van Iran. Zelfs de hoog-geïndustrialiseerde landen zoals Frankrijk en Groot-Brittannië kunnen niet gemakkelijk bij de 80 miljard dollar (2.800 miljard B.fr.) spenderen aan de bouw van kerncentrales. Het resultaat van zo'n politiek is de ontregeling en het failliet van de Iranese economie. De voortekens van deze ontregeling zijn reeds te zien in het gebrek aan cement en ijzer voor de konstruktie van deze centrales. Behalve de hoge kostprijs van dit programma en het gevaar dat zijn realisatie voor de ruimtelijke ordening betekent, zal de bouw van elke centrale meer jaren werk vragen, een

grotere uitgave voor materialen en energie en vooral hooggekwalificeerde handenarbeid. Dit alles moet uit het buitenland ingevoerd worden.

Een logische oplossing zou de konstruktie over korte tijden van een aantal kleine energiecentrales geweest zijn die het voordeel zouden gehad hebben van een minimum uitgave in materialen en energie, terwijl vlug zou gereageerd worden op de stijgende vraag naar elektriciteit in de industrie (de recente en lange elektriciteitsonderbrekingen in Teheran kunnen het belang ervan aantonen). Deze oplossing zou goedkope energie kunnen produceren hebben gezien de overvloedige energiebronnen van Iran (behalve petroleum, bevindt Iran zich op de 2de plaats wat betreft de voorraad natuurlijk gas ; de witte steenkool biedt vele en interessante mogelijkheden ; men heeft zojuist in het oosten van Iran in de woestijn een voorraad van 30 miljard ton kolen ontdekt...).

De waarheid is dat het imperialisme en het neo-kolonialisme, de multinationale firma's en vooral de petroleummaatschappijen - die deze laatste tijd omgeschakeld zijn tot de kernenergie - elkaar concurrentie aandoen - met het welwillend akkoord van de Iranese topiaag - door de petroleuminkomsten die miljarden dollars bedragen, om het hardst te hamsteren. Ze veranderen eveneens Iran in een uitgestrekt proeflaboratorium wat hen toelaat op hun gemak de nefaste effecten van verschillende kern-technieken te bestuderen. Met dat doel zal het leger van technici, ingenieurs en specialisten van diverse pluimage die de bouw van deze centrales leiden van begin tot einde, eveneens de verdere exploitatie van de centrales, eens dat deze afgewerkt zijn, in handen hebben.

Een anti-nationale politiek.

Het imperialisme en het neo-kolonialisme die bijna volledig de eenvoudige industriële technologie van Iran domineren, zullen die nog meer domineren na de realisatie van het nucleair programma.

De economische onafhankelijkheid van het land zal niet meer zijn dan een leeg woord...

De achterstand waarvan Iran blijk geeft op alle domeinen, is zo, dat om deze teniet te doen, het nodig zou zijn het geheel van haar materiële en menselijke bronnen te mobiliseren om in een minimum van tijd, een maximum van resultaten ten gunste van haar economische en politieke onafhankelijkheid te behalen.

In plaats van deze taktiek, leidt de Sjah een anti-nationale politiek die Iran naar een economische inzinking voert, naar de afgrond en de ellende. Zijn nucleair programma, het laatste in datum, is slechts het zichtbare deel van de bekende ijsberg.

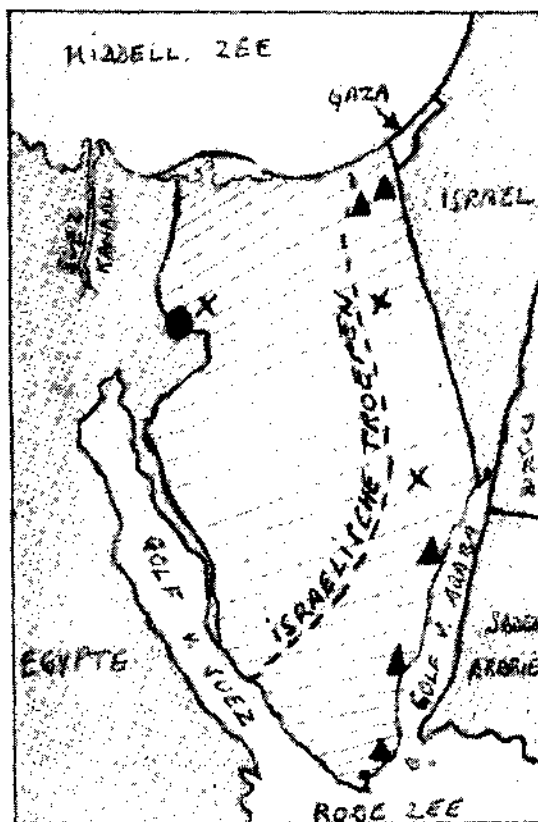
Maar de verhoging van de volksstrijd - de golf van stakingen van de arbeiders en bedienden die het land wakker schudden en het belang ervan toont - het positief antwoord van een deel van de oppositiekrachten aan de oproep „de eenheid tegen de diktatuur“ hier meer dan twee jaar geleden gelanceerd door de Toudeh-partij en de ontevredenheid van alle lagen en klassen van de bevolking, maken dat de hoop op een democratische en spoedige verandering van het regime meer en meer waarschijnlijk wordt.

M. DJAHAN en M. PEYGUIR.

IS DE VREDE EEN FATA MORGANA ?

Na de spektakulaire bezoeken van Sadat en Begin waar we in vorig nummer over spraken zijn de zaken niet veel vooruit gegaan. In Ismailia liepen de onderhandelingen vast, duidelijk op de onverzettelijkheid van de Israëli. Van Amerikaanse zijde werd enige druk uitgeoefend op Israël en Begin reisde naar Washington om zijn nieuwe voorstellen eerst aan Carter uiteen te zetten.

HET PLAN BEGIN

- ▲ = Israëli nederzettingen
- X = Luchtmachtbases.
- = Elektronische grensbeveiliging.

Wat behelste dat „vredesplan“ van Begin ? (zie kaartje). Er wordt gesproken van drie gebieden : de Sinai, Cisjordanië en Jeruzalem.

Van de Sinai zou „het grootste deel“ terug naar Egypte gaan. Israël zou echter een aantal militaire stellingen behouden ! De Israëli nederzettingen (een 20-tal) zouden eveneens blijven en Egypte zou het recht op vrije doorvaart doorheen het Suezkanaal en de Golf van Aqaba moeten verlenen.

Cisjordanië zou noch onder Israëli noch onder Jordaanse autoriteit geplaatst worden maar de ongeveer 700.000 inwoners zouden het recht hebben ofwel de Israëli ofwel de Jordaanse nationaliteit te kiezen. Zij zouden slechts een lokale administratieve autonomie krijgen. Wel zouden ze, naar gelang van de nationaliteit die ze aannemen afgevaardigden kunnen verkie-

zen in het Israëliisch of Jordaanse Parlement. Ook hier zou Israël zijn nederzettingen behouden (een 50-tal). Israël behoudt zich eveneens het recht voor leger en ordediensten in het gebied te handhaven. Er wordt met geen woord gerept over het recht op terugkeer van de 2.300.000 Palestijnen die elders leven.

Jeruzalem blijft Israëliisch, wel kan er een speciale autoriteit gevormd worden om de Heilige Plaatsen te bewaken. De betekenis van dit alles wordt mooi samengevat door Konk, de karikaturist van Le Monde.

Hij tekent Begin die zegt : „Wij willen :

1. Gaza, 2. de Golan, 3. Jeruzalem, 4. Cisjordanië, 5. de Sinai en 6. de vrede“. Het heeft inderdaad weinig zin te beweren dat men zich uit de Sinai en Cisjordanië gaat terugtrekken wanneer men er zijn nederzettingen en militaire bases behoudt !

(Dessin de KONK.)

Uit „Le Monde“ : Begin : Wij willen 1. Gaza, 2. Golan, 3. Jeruzalem, 4. Cisjordanië, 5. de Sinai, 6. de Vrede.

Nochtans zijn de nederzettingen in de Sinai niet van groot belang.

Zij tellen slechts 3.000 inwoners (op een totaal van 11.000 in de 90 kolonies) maar ze vertegenwoordigen wel een zekere macht, voornamelijk door hun symbolische waarde voor de extremistische krachten in Israël. Zoals vroeger gezegd zitten die krachten nu in de Israëliische regering.

Minister Sharon dreef de zaken zelfs zover dat hij tijdens de onderhandelingen een aantal bulldozers de Sinai instuurde om nieuwe nederzettingen te vestigen. Na enige moeilijke besprekingen binnen de regering heette het dan dat er geen nieuwe vestigingen zouden komen maar dat de reeds bestaande zouden uitgebreid worden ! Dit tijdens onderhandelingen over een mogelijke terugtrekking. Men kan moeilijk een groter verschil tussen woorden en daden indenken.

Een bijzonder belangrijk struikelblok vormt natuurlijk de bestemming van de Westelijke Jordaanoever. Sadat blijft bij zelfbeschikkingsrecht voor de Palestijnen. Dit betekent nog geen zelfstandige staat en Sadat is zelfs bereid hier een overgangperiode van 5 jaar te voorzien,

onder UNO- en Jordaanse toezicht in de hoop dat de banden met Jordanië bestendig zullen worden. Sadat heeft immers laten blijken dat hij geen voorstander is van een door de PLO geleide staat. Zelfs deze „gematigde“ voorstellen vinden echter bij de Israëli geen gehoor. Het plan Begin voorziet hier gewoon een verdeling van Cisjordanië tussen Israël en Jordanië.

Over het statuut van Jeruzalem willen de Israëli ook niet praten. De stad is en blijft de hunne, getuige hiervan de inplantingspolitiek die maakt dat er nu reeds 50.000 Israëli wonen in de vroegere Arabische buitenwijken. De oorspronkelijke bevolking heeft men „verplaatst“...

De Amerikanen moeten de pil vergulden.

Het toppunt van dit alles is echter de manier waarop Begin zijn plan aan de Egyptenaren wil verkopen. Het is inderdaad geen wonder dat hij het eerst is gaan voorstellen aan Carter. Het bevat zo weinig voor de Arabieren dat er een bijkomstig snoepje aan verbonden moest worden om het toch ietwat aantrekkelijk te maken.

Het bedoelde snoepje kwam dan nog zelfs niet uit Begins eigen zak maar moest geleverd worden door de grote broer : Carter. Begin had zich namelijk voorgenomen druk uit te oefenen op de U.S. om meer hulp te verlenen aan Egypte. Deze hulp bedraagt nu ongeveer 900 miljoen dollar per jaar. Begin had ook voorzien (en hierbij wordt aangetoond dat de aanmatiging geen grenzen kent) dat het Egyptisch leger moest gereduceerd worden maar, als compensatie, van Amerika hoog gespecialiseerde wapens zou krijgen.

De U.S. zouden dus langs alle kanten moeten betalen. Carter staat hier zeker niet weigerachtig tegenover, maar de voorstellen van Begin waren zo moeilijk door te slikken dat Sadat ze gewoon niet kon aanvaarden. Er bleek ook uit dat, alhoewel Israël beweert geen afzonderlijke regeling van het conflict na te streven met Egypte, er duidelijk in die richting gedacht wordt. Het voorstel van Begin omvat geen plannen i.v.m. de Golanhoogten omdat dit in zijn geest natuurlijk hier niet te pas komt. Dit zal dan later, in afzonderlijke besprekingen met Syrië wel geregeld worden. Zelfs de U.S. hadden echter altijd beweerd dat alleen een globale regeling mocht gezocht worden.

Nu het plan Begin door Sadat zelfs niet als basis voor verdere onderhandelingen aanvaard wordt - en met redenzitten de U.S. voor de zoveelste maal in een moeilijk parket. Enerzijds willen zij Sadat steunen omdat Egypte strategisch gezien belangrijk is en - indien Sadat slaagt in zijn „tour de force“ - hij wel een leidende figuur in de Arabische wereld kan worden. Daarbij komt natuurlijk de vrees dat wanneer zij Sadat laten vallen, deze zich tot de S.U. zou wenden, een mogelijkheid waarmee beschermd wordt, zelfs door de rechtse Egyptische pers. Anderzijds is het natuurlijk ondenkbaar dat Israël zou in de steek gelaten worden, of zelfs dat er een te grote druk zou kunnen uitgeoefend worden op dit land. Daarvoor bestaat er een te sterke zionistische lobby in het Amerikaanse Kongres. Bovendien wil Carter ook de banden met Saoedi-Arabië niet in gevaar brengen, wegens de macht van dit land in het gebied en wegens de energietoevoer.

Een Palestijnse staat ?

De grootste moeilijkheid lijkt voor het ogenblik te liggen

in de vorm die de Palestijnse entiteit zou aannemen. Sadat blijft bij zelfbeschikking, Begin spreekt eufemistisch van „zelfadministratie“.

Dat het een volledig onafhankelijke staat zou worden schijnt geen van beide staatshoofden te wensen.

Ook vele andere regimes in het gebied zouden dit met lede ogen aanzien. Opdat hier ernstig over gepraat kan worden, moeten de andere partijen bij de onderhandelingen berokken worden.

Saoedi-Arabië schijnt zich echter nog neutraal te houden. Hussein wacht veiligheidshalve af en men kan moeilijk denken dat de Palestijnen aan dergelijke onderhandelingen zullen willen deelnemen, waar reeds op voorhand en boven hun hoofd beslist zal zijn dat ze geen autonome staat krijgen.

Ondanks alle druk en pogingen blijven de Palestijnen de PLO als hun enige vertegenwoordiger erkennen, wat voor het ogenblik een doorn in het oog is zowel van de U.S. - hun houding wordt zeer goed uitgedrukt door de „bye bye PLO“ van Brzezinsky - als van Sadat, die de PLO „lastig“ vindt.

Op een bredere schaal.

Aan de andere zijde is er echter een anti-Sadat gegroeid. Lybië, Algerië, Syrië, Irak hebben te Tripoli gekonfereerd.

Zij uiten de vrees dat in de Arabische landen door het imperialisme een domino-politiek zou gespeeld worden. Van het Sahara-konflikt zou gebruik gemaakt worden om het regime in Algerië te destabiliseren en te vervangen door een pro-U.S. regime.

In Tunesië zou men al niet veel moeilijkheden onderkennen en zo zou Lybië tussen pro-westerse landen geklemd worden. Wanneer de zaken daar geregeld zijn zou de opmars dan verder kunnen trekken naar Syrië en Irak die nu toch reeds Iran aan hun oostelijke zijde hebben.

Nu Sadat zich uit de onderhandelingen heeft teruggetrokken omdat er geen positieve voorstellen van Israël komen, zijn de kaarten echter weer anders verdeeld. Door een hardere houding aan te nemen kan Sadat nu misschien een beetje toenadering zoeken tot de andere Arabische landen.

Het zal alleszins Saoedi-Arabië toelaten hem makkelijker te steunen, nu hij aantoonde niet ten allen koste en ten koste van alles een regeling te willen vinden met de Israëli. Fundamenteel blijft de politiek van de Egyptische president echter ongewijzigd.

Ondanks alle harde woorden die hij de laatste dagen tegen Begin uit, wijst hij er toch telkens uitdrukkelijk op dat hij verder wil onderhandelen, maar wel op een andere basis.

De kansen op een vrede in het Midden-Oosten zijn dus nog niet verkeken, vrede is er nog geen echte fata morgana, welke vrede is echter een andere vraag. Voor de PLO wordt het een harde strijd - vooral op diplomatiek vlak - om zich te doen erkennen als volwaardige gesprekspartner en zo de meest fundamentele rechten van het Palestijnse volk na 30 jaar te doen eerbiedigen. Dat is de kern van de zaak. In zulk een proces hebben wij hier ook een rol te vervullen want veel zal nu afhangen van de internationale druk.

M. Tanret.

OVERLEGCENTRUM VOOR DE VREDE

AANGESLOTEN ORGANISATIES

- Algemene Centrale der Openbare Diensten (A.C.O.D.).
- Belgische Vereniging Europese Veiligheid en Samenwerking (B.V.E.V.S.).
- Belgische Socialistische Partij (B.S.P.).
- Belgische Unie voor de Verdediging van de Vrede (B.U.V.V.).
- Christelijke Volkspartij Jongeren (C.V.P.).
- Elcker-Ik (E.I.).
- Esperanto Beweging voor Wereldvrede (E.B.W.).
- Daens Aktiefonds (D.A.).
- Humanistische Jongeren (H.J.).
- Humanistisch Verbond (H.V.).
- Internationale van Oorlogstegenstanders (I.O.T.).
- Jong Socialisten (J.S.).
- Katholieke Jeugdraad (K.J.R.).
 - Chiro K.A.J. V.V.K.M. - V.V.K.S..
 - Jongeren K.L.J..
- Katholieke Vormingswerk voor Landelijke Vrouwen (K.V.L.V.).
- Kommunistische Partij van België (K.P.B.).
- Kommunistische Jeugd van België (K.J.B.).
- Oudervereniging voor Moraal (O.M.).
- Oxfam Wereldwinkels (O.W.).
- Pax Christi Vlaanderen (P.C.V.).
- Socio-Kulturele Vereniging van Vlaamse Liberale Vrouwen (S.K.V.L.V.).
- Verbond der P.V.V. Jongeren (P.V.V.J.).
- Vereniging België Vietnam (V.B.V.).
- Vereniging voor de Verenigde Naties (V.V.N.).
- Vlaams Internationaal Centrum (V.I.C.).
- Volksunie Jongeren (V.U.J.O.).
- Vrede
- Vrouwenoverleg (V.O.).
- Vrouwenvereniging voor Vrede en Welvaart (V.V.W.).

WAARNEMERS :

- Algemeen Belgisch Vakverbond (A.B.V.V.).
- Algemeen Belgisch Vakverbond Jongeren (A.B.V.V.).
- Algemeen Christelijk Werkersverbond (A.C.W.).
- Bond van de Grote en Jonge Gezinnen (B.G.J.G.).
- Davidsfonds (D.F.).

TERRORISME

DE INTERNATIONALE BESTRIJDING VAN HET TERRORISME DEEL III

Het internationaal terrorisme wordt gewelddadig aangepakt.

Na mijn artikelen over geweld en tegengeweld in de Bondsrepubliek, wil ik dit thema eens in een wat wijder perspectief plaatsen. Voor mij ligt een artikel van Manu Ruys in de De Standaard van achttien oktober 1977. Daarin schrijft hij dat de zaak Schleyer en de kaping van de Duitse boeing (toen dagelijks op de televisie): slechts een „fase“ zijn in een „guerrilla-oorlog die de democratische rechtsorde tot inzet heeft“. In die mening wordt Ruys gesteund door internationaal bekende vredesonderzoekers zoals de Nederlander Hielke Tromp. Maar terwijl de wetenschapper Tromp vervolgens op zoek gaat naar de oorzaken van deze oorlog, houdt de journalist Manu Ruys een heftig en emotioneel pleidooi voor een onwrikbare, koelbloedige en niets ontziende vervolging van de terroristen. In dit soort zaken „kan de overheid geen duimbreed wijken“ en moet zij nationaal en internationaal optreden met alle juridische en militaire middelen die zij maar ter beschikking heeft. Blijkbaar voelt hij zelf ook wel enige nattigheid, want hij voegt er onmiddellijk aan toe dat ondanks alles „de democratie ... niet ... mag toegeven aan een drang tot oog - om - oog vergelding, maar dient vast te houden aan de beginselen van onze rechtsorde“.

Meedogenloos optreden doet het natuurlijk goed bij alle vredelievende mensen die elke dag televisie kijken en daar de dramatische visie van de internationale nieuwsmakers op het scherm krijgen voorgeschoteld. Zij zullen het gewelddadig ingrijpen van de Duitse regering uiteraard toejuichen. Zeker nu er toevallig niet al te veel doden onder de passagiers gevallen zijn.

Maar waar het mij in dit artikel om gaat, is dat de laatste tijd onze regeringen er wél goed in slagen om op korte termijn hun opsporingsacties gewelddadig te verscherpen, maar dat zij daarmee het terrorisme blijkbaar niet kunnen tegenhouden én dat onze democratische rechtsorde wel degelijk behoorlijk op de tocht dreigt komen te staan. In toenemende mate worden van terrorisme *verdachte* personen niet meer opgepakt, maar liever direct zonder vragen door de politie neergeschoten (dat voorkomt eventuele tegenacties en toekomstige gijzelingen) en met de politieke motieven van de terroristen wordt al helemaal geen rekening gehouden.

En zelfs zonder enige sympathie voor mensen die schijnbaar willekeurig onschuldige toeristen, piloten, overheidsfunctionarissen, topsporters en zakenmensen om zeep helpen, moet je toch méér doen dan alleen maar „symptoombestrijding“. Anders lopen we een goede kans dat onze wereld binnen de kortst mogelijke tijd nóg meer

door militair geweld en onderdrukking wordt beheerst dan nu al het geval is.

Bestrijding van het terrorisme in het kader van de Verenigde Naties.

In december 1977 heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, in de naroes van de laatste vliegtuigkapingen, het mandaat van haar „Komitee tegen het Terrorismen“ met één jaar verlengd. Dit comité bestaat uit vertegenwoordigers van vijfendertig lidstaten en is al in 1972 in de hitte van de moordaanslagen op de Israëlische atleten in het olympisch dorp in München opgericht. Het is één van die vele komitees die er al die tijd niet in geslaagd is om zinvolle voorstellen te doen voor een wereldwijde aanpak van het terrorisme. Haar *opdracht* is anders duidelijk genoeg en bestaat uit twee delen. In de eerste plaats moet het comité zich bezinnen op de *bestrijding* van het terrorisme met juridische middelen en in de tweede plaats moet zij nagaan hoe het terrorisme kan worden *voorkomen* door de onderliggende oorzaken op te sporen en weg te nemen. Die laatste bepaling houdt een beperking in : het gaat niet om de oorzaken van *elk* soort terrorisme, maar om gewelddaden die voortvloeien uit „misère, frustraties en wanhoop die sommige mensen er toe brengen om mensenlevens op te offeren met inbegrip van henzelf, om radikale veranderingen teweeg te brengen“. En deze fraaie klausule gaat terug op de zeer fundamentele maar in de praktijk nogal eens niet toegepaste VN- verklaring over het zelfbeschikkingsrecht van alle volkeren, die op haar beurt gericht is op de dekoloniatiebeweging en de strijd tegen de apartheidspolitiek in Zuidelijk Afrika. Voor de meeste lidstaten van de Verenigde Naties, vooral de oostbloklanden en de derde wereld, vormt deze verklaring een *juridische rechtvaardiging* voor de *gewapende strijd* als *uiterste* middel van een volk om zijn onafhankelijkheid en zelfbeschikkingsrecht te verwezenlijken. En daar zit precies de moeilijkheid. Wat is terrorisme eigenlijk, wanneer is het toelaatbaar en wie beslist daarover ? De meeste jonge staten keuren een *algemene* veroordeling van het terrorisme af, omdat dat meteen een algehele afkeuring zou betekenen van de zo vaak moeizaam verworven gewelddadige onafhankelijkheid van vele landen en volkeren. En zij houden dus een pleidooi voor de opvatting dat terroristen die een rechtvaardige onafhankelijkheidsoorlog voeren, moeten worden beschouwd als „soldaten in oorlog“ en dus dezelfde rechten hebben als alle krijgsgevangenen. En op grond van deze zeer genuanceerde en dus moeilijk af te bakken opvatting, verlenen landen zoals Yemen, Mexico en Algerije nog altijd asiel aan vliegtuigkapers, omdat zij dit als een soortement „heilig recht“ beschouwen.

De Westerse landen : terrorisme is altijd crimineel, de burgerluchtvaart moet worden beschermd.

De Westerse landen verzetten zich onder de aanvoering van de Bondsrepubliek en de Verenigde Staten zeer fel tegen deze „politieke“ opvatting van het terrorisme. Dit is begrijpelijk : de politieke dekolonisatie is nog maar pas begonnen, vele regimes lijden nog altijd onder een felle economische afhankelijkheid van het westen en de meeste vliegtuigkapingen worden precies op grond van politieke motieven gepleegd op westers-ge domineerde luchtlijnen met westerse piloten en vliegtuigen vol met westerse toeristen, ambtenaren en zakenlieden. Zij dringen dan ook

voortdurend aan op verdragen binnen de Verenigde Naties die korte metten maken met kapingen, gijzelingen, ontvoeringen en moorden en *alle* terroristen, welke motieven die dan ook mogen aanvoeren, op één hoop schuiven met alle misdadigers „tegen de mensheid” en dus als zodanig moeten worden gestraft.

Binnen de Verenigde Naties is men dus nog nergens, maar daarbuiten staat het al iets verder, vooral op het vlak van de burgerluchtvaart. In 1963 werd er door de ICAO (de Internationale Organisatie voor de Burgerluchtvaart, een van de „gespecialiseerde organisaties” van de Verenigde Naties) in Tokio een akkoord tot stand gebracht met regelingen voor strafbare daden die aan boord van een vliegtuig worden gepleegd, voor de vrijlating van passagiers en de teruggave van het vliegtuig na een kaping. Deze overeenkomst wordt in 1971 aangevuld in Den Haag, waar een groot aantal landen op zich nemen om in hun nationaal strafrecht bepalingen in te lassen over vliegtuigkapingen.

Luchtpiraterij wordt een niet-politiek misdrijf waarvoor de uitlevering van de daders kan worden verzocht. Eén jaar later wordt deze regeling in Montreal nog eens uitgebreid tot vliegtuigen die niet in de lucht maar nog op het vliegveld worden gekaapt. Al deze verdragen zijn echter maar door een beperkt aantal landen aanvaard en zijn bovendien voorzien van zoveel uitzonderings- en ont-snappingsklausules, dat ze in de praktijk weinig meer vormen dan papieren barrières, zeker voor de terroristen in kwestie, die zich van dit soort kapingsverboden helemaal niets blijken aan te trekken, en het lijkt er op dat de internationale debatten nog wel enige tijd zullen aanslepen. Ondertussen beginnen onze vliegvelden meer op zwaar bewaakte oorlogsorten te lijken dan op diensten die de burgers in vreedstijd van het ene land naar het andere moeten vervoeren.

En in West-Europa: de Raad van Europa.

Voor diegenen die het terrorisme uitsluitend met juridisch en politieel geweld te lijf willen, staat het er in onze streken aanzienlijk beter voor. Hoe was de toestand tot nu toe? Indien iemand een misdrijf pleegt in één van de West-Europese landen en daarna naar het buitenland vlucht, kan de regering van het getroffen land om *uitlevering* vragen. Dit komt in de praktijk veel voor en wordt bijna altijd toegestaan via de bestaande uitleveringsverdragen. Maar er zijn twee uitzonderingen. Er wordt *niet* uitgeleverd als er sprake is van een *politiek* misdrijf. De moeilijkheden met dit begrip zijn echter natuurlijk precies dezelfde als op mondiaal vlak: wat is politiek en wie beslist daar over? In de juridische praktijk worden deze vragen allemaal beslist door de staat waaraan de uitlevering wordt gevraagd. We zullen overigens nog wel zien dat er soms eigenaardig met verdachten wordt omgesprongen. Er wordt, en dat is dan de tweede uitzondering, ook niet uitgeleverd als het gaat om een erkende *vluchteling* die om asiel vraagt. Iemand wordt alleen maar als vluchteling aanvaard als er goede reden is om aan te nemen dat de staat waar hij (of zij) vandaan komt, hem bloot zal stellen aan vervolging vanwege zijn ras,

godsdienst, politieke overtuiging of soortgelijke zaken. Dit recht van vluchtelingenasiel is overigens sinds januari 1977 niet meer van toepassing op personen van wie kan worden aangenomen dat zij vervolgd worden voor een misdaad tegen de vrede, tegen de mensheid, een oorlogsmisdaad of nog andere werkelijk zéér ernstige misdrijven die zowel in de al genoemde als in andere internationale verdragen én in de wetgeving van het land waaraan het asielrecht wordt gevraagd, zijn omschreven. Daarover is men het in de Verenigde Naties nu wél eens kunnen worden.

In het kader van de Raad van Europa hebben de West-Europese landen het nu ook op een akkoord gegooid over het terrorisme als zodanig: op 27 januari 1977 ondertekenden zeventien van de negentien lidstaten (niet: Ierland, om goede IRA-redenen, en Malta) het Europese Verdrag ter bestrijding van het Terrorismisme. Dit verdrag wordt van kracht zodra drie landen het hebben geratificeerd (oftewel in hun nationale rechtsfeer hebben goedgekeurd) en is van toepassing voor alle landen die dat voorbeeld volgen. Inmiddels geven zelfs officiële Europese insiders toe dat er rond dit verdrag nogal een diplomatieke slag is geleverd. (1)

Een betwist verdrag.

Sommigen vinden het een belangrijk element in de strijd voor de veiligheid van de parlementaire democratieën „de enigen die de mens zijn waardigheid en fundamentele rechten waarborgen”. Anderen betitelen het als een „juridisch monster”, een „schandelijke gevaarlijke en geniepige tekst die een einde maakt aan drie kapitale instellingen: het begrip politiek vergrijp, het asielrecht en de controle van de rechter”.

Op papier ziet het er allemaal nogal onschuldig uit. Volgens zijn inleiding heeft het verdrag tot doel om de strijd tegen het terrorisme te vergemakkelijken door een aanvulling en eventueel een wijziging in de overeenkomsten over de uitlevering en rechtsbijstand tussen de lidstaten van de Raad van Europa. Daarmee zijn vooral bedoeld Het Europese Verdrag met betrekking tot uitleveringen van dertien december 1957 en het Europese Verdrag over de wederzijdse rechtsbijstand in strafzaken van twintig april 1959. Het nieuwe verdrag moet de moeilijkheden voorkomen die rijzen in geval van uitlevering en wederzijdse rechtsbijstand met betrekking tot personen die aangeklaagd of veroordeeld worden wegens terreurdaden. Ik teken daarbij even aan dat het *niet* gaat om rechtsbijstand aan de verdachten, maar wel degelijk om de *eenmaking* van het politie- en opsporingsapparaat om een effectieve vervolging en bestraffing over de nationale grenzen heen mogelijk te maken.

Het gestelde doel wordt bereikt doordat het verdrag in zijn eerste artikel uitdrukkelijk *bepaalde* overtredingen noemt die niet meer als politiek mogen worden beschouwd, ongeacht of de daders nu slechts hun materieel eigenbelang op het oog hadden, ofwel handelden om de staat als zodanig aan te vallen:

- Kapingen van vliegtuigen en andere ernstige vergrijpen tegen de burgerluchtvaart;
- Ernstige vergrijpen tegen het leven of de vrijheid van personen die recht hebben op een internationale bescherming, met inbegrip van diplomaten;

(1) Zoals H. Golsong, directeur van juridische zaken van de Raad van Europa in Europa Nieuws 1/1977.

- Ontvoeringen en het vasthouden van gijzelaars ;
- Vergrijpen waarbij bommen, granaten, raketten, automatische vuurwapens of exploderende brieven of pakketten worden gebruikt, voor zover dit gebruik een gevaar is voor personen.

Artikel twee voegt hier aan toe dat iedere lidstaat voor zichzelf ook nog andere ernstige vergrijpen niet als „politiek“ kan beschouwen.

Veiligheidskleppen.

Om een al te strikte toepassing te voorkomen, zijn er vervolgens een tweetal veiligheidskleppen ingebouwd. In de eerste plaats verdwijnt de plicht tot uitlevering wanneer een staat waaraan dit wordt gevraagd „ernstige redenen“ heeft om aan te nemen dat dit kan leiden tot een arbitraire behandeling in een andere staat. En in de tweede plaats kunnen de lidstaten bij de bekrachtiging het voorbehoud maken dat zij zich het recht voorbehouden om uitlevering te weigeren, wanneer zij in een concreet geval een delikt tóch als politiek beschouwen. Maar in dat geval hebben ze wél de verplichting om de betrokkene zelfstandig te berechten. En dus moeten alle landen hun strafwetgeving zo aanpassen dat zij de gepleegde misdrijven altijd kunnen vervolgen, ook al zijn die niet in het land zélf begaan.

Het verdrag steunt, en daarmee staat of valt de waardering of weerstand van aanhangers en tegenstanders, op twee beginselen die voor de voorstanders zo logisch klinken, dat ze nauwelijks ter discussie staan.

De eerste is dat het verdrag alleen maar moet dienen om onschuldige derden te vrijwaren van terroristische geweldsakties en dat het er niet om gaat een feilloze staatsrepressie in te schakelen tegen elke gewelddadige of geweldloze buiten - parlementaire oppositie. Het tweede beginsel gaat er van uit dat de lidstaten van de Raad van Europa allemaal zo onveranderlijk beschaafd, ontwikkeld, vrij en democratisch gezind zijn, dat de grondrechten van hun burgers ten alle tijde worden geëerbiedigd zodat er binnen hun grenzen geen wezenlijke gewelddadige tegenstand tegen de heersende orde kan bestaan en dat desondanks sporadisch voorkomende gewelddadige akties dus altijd zuiver krimineel zijn en met politiek niets te maken hebben.

Deze, door mij niet eens erg geprovoceerde rozige voorstelling van zaken mag dan wel de mening zijn van de grootste doordrijver achter het verdrag, de Duitse Bondsregering, maar is in de praktijk niet helemaal vol te houden.

De veiligheidskleppen zijn niet voldoende.

Het is buitengewoon twijfelachtig en zelfs aantoonbaar onjuist dat in de landen van de Raad van Europa met partners zoals Griekenland, Turkije, Frankrijk, Italië, West-Duitsland en Engeland met Noord-Ierland, vervolging of bestraffing op grond van ras, godsdienst, nationaliteit of politieke gezindheid nooit voorkomt. De Raad, beroemd vanwege de mensenrechten, heeft zélf in haar verleden bewezen dat zij haar beschermingstaken op dit vlak niet altijd aan kan. In theorie kan iedere burger of land een aanklacht indienen, maar in de praktijk is de beroepsprocedure buitengewoon langdradig en ingewikkeld en is het heel moeilijk om tot een daadwerke-

lijke veroordeling van een lidstaat te komen.

Toen de Griekse kolonels in 1967 de nationale democratie, of wat daarvoor moest doorgaan, ten val brachten en de berichten over martelingen begonnen toe te stromen, probeerde de Raad tot het laatste toe te schipperen om een minnelijke schikkingen te bereiken. Pas toen een geheim maar vernietigend Rode-Kruis-rapport in de Sunday Times werd afgedrukt, moest men wel onder de druk van de publieke opinie optreden. Maar voor het zover was stapte Griekenland vanzelf op (en het martelen ging door).

Een rapport van Amnesty International over Britse martelingen in Noord-Ierland van 1971 werd pas in 1976 openbaar gemaakt toen de feiten zodanig vaststonden en wijd bekend waren, dat het Verenigd Koninkrijk de tot dan toe fel gesaboteerde procesgang niet meer kon vertragen.

En zelfs toen kwam het nog niet tot een echte veroordeling, omdat de Britten binnenskamers hun diplomatieke verontschuldigungen aanboden, zeiden dat het toch al zo lang geleden was en dat ze het vooral niet weer zouden doen.

Inmiddels zit Amnesty International opnieuw in Noord-Ierland, omdat de martelingsgeruchten sterker en sterker worden.

„Beschaafde“ landen onder elkaar.

Om te weten hoe beschaafde landen ten opzichte van elkaar handelen op het vlak van uitlevering, asiel en vluchtelingen, is het toch goed om te bedenken, dat al vóór de tweede wereldoorlog vluchtelingen uit Nazi-Duitsland nogal eens werden teruggestuurd, omdat ze uit een zogenaamde „bevriende natie“ kwamen. Zelfs in het om zijn tolerantie beroemde Nederland zijn in onze jaren vluchtelingen uit het Portugese leger die weigerden om onder Caetano in Afrika in de koloniën te vechten, over de grens gezet. Eveneens zijn Amerikaanse jongens die weigerden om in Viëtnam te vechten, teruggestuurd naar de hen vervolgende Amerikaanse regering. En dan gaat het nog niet eens over terroristen.

Aan de andere kant worden notoire oorlogsmisdadigers nog al eens om duistere redenen de hand boven het hoofd gehouden. Met andere woorden, er wordt dikwijls met verschillende maten gemeten. Maarten van Dullemen wijst er in de Groene Amsterdammer van vijf oktober 1977 op dat zelfs de huidige „politieke“ bescherming altijd al twijfelachtig was, omdat de Europese partners nogal eens het uitleveringsverbod *omzeilen*. Vaak genoeg is een verzoek om uitlevering gedaan op voorwendsel dat men wilde vervolgen op een uitdrukkelijk genoemde niet-politieke aanklacht. Had men de dader eenmaal in handen, dan wreef men hem het kompléte strafdossier onder de neus. Even vaak gaan de autoriteiten over tot *verkapte* uitlevering waarbij de vreemdeling als „ongewenst“ over de grens gezet wordt, waar de getipte autoriteiten van de vervolgende staat al dankbaar staan te wachten. Zelfs *ontvoering*, al dan niet met medeweten van het gastland is al voorgekomen.

In de praktijk hebben de Europese regeringen bij elkaar veel te veel belangen om strikt de hand te kunnen houden aan juridische beginselen die ze in hun eigen wetgeving zo hoog achten.

Gallagher en Croissant.

In november van vorig jaar werd de Ier Patrick Gallagher, verdacht van een overval ter financiering van het Ierse Republikeins Leger, ondanks protesten en hongerstakingen uitgeleverd aan de Ierse Republiek.

De Nederlandse justitie had het politieke karakter van deze bankoverval afgewezen, maar de juridische procedure waarin Gallagher verzocht om als *vluchteling* beschouwd te worden, was juist begonnen. Weliswaar zijn volgens het Nederlandse recht de autoriteiten niet *verplicht* om met uitlevering te wachten tot deze procedure is afgelopen, maar iemand in zo'n delicate aangelegenheid midden in een juridische procedure botweg over de grens zetten om daarmee van het diplomatieke gezeur af te zijn, ontnemt aan individuele burgers het recht op een behoorlijke rechtsgang, waar zelfs de grootste oorlogsmisdadiger of roofmoordenaar het recht toe heeft. Het geval van de naar Frankrijk uitgeweken West-Duitse advocaat Klaus Croissant getuigt van een nog groter misbruik van regeringsmacht. In Frankrijk bestaat de mogelijkheid om bij de Conseil d'Etat in beroep te gaan tegen een beslissing van een minister om uit te leveren. Ondanks de gevestigde praktijk om de uitspraak in hoger beroep af te wachten, werd Croissant als een „hete aardappel” over de grens gezet, nog voordat de Conseil d'Etat zelfs maar de gelegenheid had gehad om zich erover te beraden of die uitlevering niet tenminste moest worden opgeschort tot aan de uitspraak. We zien dus opnieuw dat de rechten van een verdachte op grove wijze ondergeschikt worden gemaakt aan beweerde diplomatieke belangen. We zien eveneens, en dit is al even erg, dat de onafhankelijke rechterlijke macht voor aap wordt gezet.

De Frans - Duitse diplomatieke betrekkingen zijn blijkbaar veel te delicaat om aangetast te worden door hinderlijke uitleveringszaken; waarbij in een van beide staten aannemelijk wordt gemaakt dat de andere staat geen fatsoenlijke rechtstaat is omdat er personen worden vervolgd op grond van ras, geloof of politieke overtuiging. Leden van de Raad van Europa doen elkaar zulke zware beschuldigingen niet zo snel aan, zelfs als belangen van individuele burgers daaraan moeten worden opgeofferd. De bewijzen tegen Croissant zijn inmiddels nog altijd niet overstelpend en veel van de West-Duitse aanklachten waren voor de Franse rechters zelfs totaal onverdedigbaar. De Franse publieke en juridische opinie was en is dan ook bijzonder verontwaardigd over deze zaak, maar daarmee zijn de feiten niet terug te draaien: Klaus Croissant zit in Stammheim en zal volgens de laatste West-Duitse rechts-tradities wel tot een overmatig zware straf veroordeeld worden (als hij voor die tijd tenminste niet al dood is).

Terroristen en geweldloze demonstranten onder één noemer.

En daarmee gaan we weer terug naar de Raad van Europa en het terroristenverdrag. Het genoemde artikel één lijkt natuurlijk nogal duidelijk, maar in de praktijk kan dat nog wel anders uitvallen. In de eerste plaats gaat het niet alleen om de terroristen zelf, maar ook om iedereen die eens een poging tot een gewelddaad doet of wie een terrorist helpt (medeplichtig is dus). In de tweede plaats hoeven de feiten niet eens vast te staan (en dus bewezen), maar is *verdenking* al ruim voldoende. En daar boven op

worden de aanklachten opgesteld door de *vervolgende* staat en die heeft daarin natuurlijk wel de nodige speelruimte. De Groene Amsterdammer van vijf oktober heeft natuurlijk alwéér gelijk als ze schrijft dat men iemand die in een opwelling van drift een politieagent beetpakt, verzet tegen een ambtenaar in functie kan aanwrijven, maar dat men hem evengoed een poging tot terroristische doodslag in de schoenen kan schuiven.

En voor wie dit overdreven vindt, is er altijd nog dat artikel twee dat slaat op talloze *mogelijke* verdachten, niet alleen wanneer ze *geweld* plegen, maar ook wanneer er sprake is van een *ernstige daad* waarbij het „algemeen belang” (wat moet er anders verstaan worden onder „gemeen gevaar voor personen”?) in het geding is. Hier valt dus de eis van gewelddadigheid al helemaal weg en daarmee wordt het toepassingsveld van het verdrag behoorlijk uitgebreid, zeker in een hoog-ontwikkelde industriële samenleving die afhankelijk is van gemakkelijk te ontwrichten zaken zoals het verkeer, de communicatie, de industriële productie en dus de sociale rust, en de energievoorziening. Op deze wijze kunnen, als de autoriteiten dat willen, binnenkort zitstakingen, vreedzame demonstraties, stiptheidsakties en bedrijfsbezettingen onder het begrip „terroristische activiteiten” gebracht worden. En dat gaat zeker op bij een verdrag dat vooral onder aandrang van de Bondsrepubliek West-Duitsland tot stand kwam, waar tegenwoordig alre vreedzame oppositie als staatsgevaarlijk terrorisme kan worden aangeduid, en elke opposant als sympathisant kan worden opgepakt of van zijn job uitgesloten. Het is nog niet zover dat we kunnen zeggen dat in geheel West-Europa de internationale repressie een vruchtbare bodem vindt (mening van de Franse rechtsgeleerde Gerard Soulier). Bij veel mensen in veel landen leven de democratische vrijheden en de grondrechten gelukkig nog als hoogste goed. Maar met zo'n ruime terroristen-konventie komen we helaas weer een beetje dichterbij de „aatomstaat” waar de essentiële staatsvoorzieningen met *normale* middelen niet meer te beveiligen zijn, en waar dus de rechtstaat vervangen moet worden door de komplette politiestaat, waar iedere burger al bij voorbaat verdacht is, de burgerlijke vrijheden zijn opgeheven, de controle overal door-dringt en waar de politie en het opsporingsapparaat fel zijn uitgebouwd en internationaal georganiseerd.

Het klinkt niet optimistisch, maar laten we, nu het nog niet zover is, ons er allemaal tegen verzetten.

Tegen de Europese eenwording van het strafrecht. Laten we ons eveneens verzetten tegen uitspraken zoals die van de Franse president Giscard d'Estaing op de Europese Topkonferentie in december 1977, waar hij in het kader van een onmiddellijke verstevigde aanpak van het terrorisme pleitte voor de harmonisatie van het strafrecht in de Europese Gemeenschap waarin de uitleveringsregels gelijk geschakeld worden, de uitlevering voor bepaalde maar niet nader genoemde misdrijven geheel automatisch plaatsvindt en zelfs, maar dit werd later door de Franse regeringswoordvoerders niet meer bevestigd, de doodstraf weer is ingevoerd.

Onze rechtstaat is een veel te kostbare bloem om aan zo'n koude aanval te worden overgeleverd.

Januari 1978, Ernst Gülcher.

GELD EN TERRORISME

De zesenzeventig ontvoeringen die vorig jaar in Italië werden gepleegd, brachten aan hun uitvoerders miljarden lire op.

Waar gaat al dit geld heen? Hoe kunnen deze kilo's en kilo's bankbiljetten terug in de gewone geldomloop gebracht worden?

Deze vraag heeft men zich ook in gerechtelijke middens gaan stellen met als besluit dat enkele dagen geleden een eerste groep van 12 personen werd aangehouden.

Tussen de verdachten: een fiscaal raadgever, enkele handelaars, een reder uit Genua, M.G. Melloni, de vroegere vice-directeur van de criminele politie van Milaan, een vice prefect op rust en broeder Taddei van de kerk Sint-Angelo in een Joodse wijk te Rome. Tussen de klederen die naar de sakristie werden gebracht voor de goede werken van broeder Taddei werden ook de valiezen geschoven met het om te wisselen geld.

Het gezuiverde geld werd dan terug door de „eigenaars“ aldaar opgehaald. Met een wijziging echter: de afhouding van 30 procent voor de operatie.

Via de Kerk van San Angelo werden zodoende miljarden lires, langs allerlei wegen opnieuw gezuiverd. Volgens de gerechtelijke diensten kon de bende op de steun van invloedrijke personen rekenen.

„We weten dat de blanke man ons niet begrijpt. Voor hem is het ene stuk grond niet verschillend van het andere, want hij is een vreemdeling die tijdens de nacht komt en van het land neemt wat hij nodig heeft. De aarde is niet zijn broeder maar zijn vijand en als hij haar veroverd heeft, trekt hij verder...“

Hij behandelt zijn moeder, de aarde en zijn broeder, de lucht, als dingen die gekocht kunnen worden, geplunderd en verkocht als schapen of glinsterende kralen. Zijn vraatzucht zal de aarde vernietigen en slechts een woestijn achterlaten.“

Chief Seattle, 1854, in een brief aan het Grote Blanke Opperhoofd in Washington.

Te verkrijgen als poster bij de v.z.w. VREDE door overschrijving van 65 fr. plus 15 fr. verzendingskosten op Prk. 000-0956015-80 van Vrede v.z.w. - 9000 Gent.

WERKLOOSHEID IN DE E.E.G.

In antwoord op een Parlementaire vraag werd door de Minister van Buitenlandse Zaken de stand bekend gemaakt van het aantal werklozen in de E.E.G. in september jongstleden.

Bondsrepubliek Duitsland: 911.200, waarvan 424.200 mannen en 487.000 vrouwen;

Frankrijk: 1.177.000, waarvan 536.800 mannen en 640.200 vrouwen;

Italië: 1.556.100, waarvan 939.000 mannen en 617.100 vrouwen;

Nederland: 205.300, waarvan 137.400 mannen en 67.900 vrouwen;

Luxemburg: 881, waarvan 511 mannen en 370 vrouwen;

Verenigd Koninkrijk: 1.609.100, waarvan 1.124.300 mannen en 484.800 vrouwen;

Ierland: 103.600, waarvan 82.800 mannen en 20.800 vrouwen;

Denemarken: 140.500, waarvan 74.500 mannen en 66.000 vrouwen.

Het percentage van de werklozen in verhouding tot de actieve bevolking bedroeg 3,6 procent in de Bondsrepubliek Duitsland, 5,4 procent in Frankrijk, 7,9 procent in Italië, 4,3 procent in Nederland, 0,6 procent in Luxemburg, 6,3 procent in het Verenigd Koninkrijk, 9,2 procent in Ierland en 5,6 procent in Denemarken.

Tijdens dezelfde periode lag het procent voor ons land op 9,7 procent.

Intussen zijn hogergenoemde cijfers reeds voorbijgestreefd gezien alhier het cijfer van 300.000 overschreden werd.

O.V.N. — *De algemene vergadering van de O.V.N. veroordeelde Israël voor zijn politiek in het Midden-Oosten o.m. voor de weigering zich terug te trekken uit de bezette gebieden en de erkenning van de rechten van de Palestijnen. 100 landen stemden voor, 29 onthielden zich en 12 stemden tegen. Dit zijn: Australië, België, Canada, Denemarken, West-Duitsland, IJsland, Israël, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Engeland en de Verenigde Staten.*

Een tweede resolutie waarin wordt opgeroepen voor de oprichting van een speciale commissie van de O.V.N. om de zaak van het Palestijnse volk beter bekend te maken werd aanvaard met 95 stemmen tegenover 26 onthoudingen en 20 stemmen tegen. Het betreft hier: Australië, België, Canada, Costa Rica, Denemarken, San Domingo, West-Duitsland, Guatemala, Honduras, IJsland, Ierland, Israël, Italië, Luxemburg, Nederland, Nieuw Zeeland, Nicaragua, Noorwegen, Engeland en de Verenigde Staten.

BOEKBESPREKING

WILLEM FREDERIK HERMANS

IS BOOS

Ik ontving 160 brieven van de rancuneuze Keizer van de Nederlandse Letteren

Yves Van de Steen

„De goede boeken zijn meestal afkomstig van zonderlingen, liefhebbers die stiekum schrijven in het holst van de nacht en niets te maken hebben met het literaire leven, met de levende literatuur als geheel” (WFH).

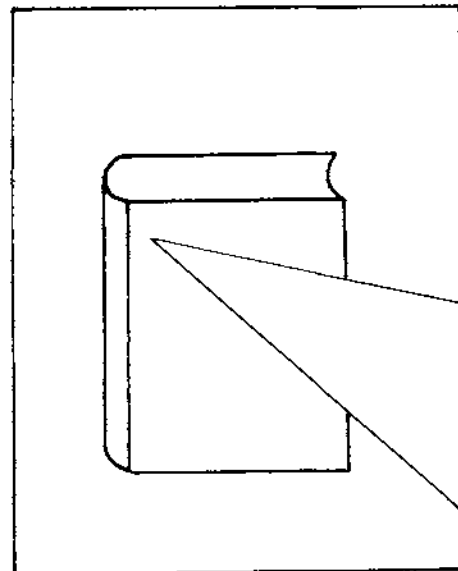
Yves Van De Steen, Over Willem Frederik HERMANS, Boze brieven van bijkaart, Amsterdam (Uitg. De Bezige Bij), 1977, 408 pp.

Willem Frederik Hermans

Het spoor terug

Sinds de jaren zestig volg ik onverpoosd Hermans' spoor, als auteur van romans, novellen, essays, toneel en power. Hermans ontving kortgeleden de Prijs der Nederlandse Letteren, als waardering voor zijn gehele letterkundige oeuvre. Voordien kende men deze literaire reus in ons taalgebied nagenoeg niet. Thans luidt het: „Willem Frederik Hermans, een briljant prozaschrijver en stilist, een niets en niemand ontziend polemist en non-conformist, naar aard en voorkeur, wordt door de meeste critici beschouwd als een van de grootste auteurs die het Nederlandse taalgebied ooit heeft voortgebracht” (Volksgazet). Het kan verkeren. Als eenzame supporter voordien, aanschouw ik nu een duizendkoppige menigte enthousiaste medestanders. De recente gebeurtenissen rond één van de weinige Nederlandse auteurs die ooit de XXle eeuw kan halen, beschouw ik met Hermans' basisgedachte, dat „de mens de mens niet, de wereld niet en evenmin zichzelf kan kennen”. Mijn hulde aan Hermans' schrijverschap kan ik slechts uitdrukken door zijn laatste werk (doch niet zijn beste) „Boze Brieven van Bijkaart” wat meer bekendheid te verlenen. Een magere hulde van een liefhebberend recensentje, aan een verbit-

terd universeel schrijver. Voor een overgroot gedeelte heb ik mét Hermans de opinie gemeen dat „de schrijver bestrijdt wat de massa denkt, en aan het licht brengt wat de massa niet durft denken”. Waar ik deze scherpe stelling deel, blijf ik anderzijds HERMANS' primair anti-socialisme onverteerbaar vinden. Het zou dom zijn niets te leren van zijn (politieke) tegenspeler!

Geen eindvonnis

Zoals Battus noteert in *Vrij Nederland*, zijn de meeste boekbesprekingen een krampachtige poging om te komen tot één adjectief, en dit dan even „krampachtig te verdedigen”. Onbegonnen werk bij dit boek van AGE BIJKAART - HERMANS, gezien de diversiteit van de behandelde onderwerpen en de uiteenlopende kwaliteit van deze kolumns. Ik kan slechts vaststellen over welke onderwerpen Hermans brieven schrijft en deze geheel subjectief beoordelen. De optelsom van deze geeft dan een indruk van wat het geheel waard zou kunnen zijn. De „Boze Brieven van Bijkaart” zijn inderdaad de integrale weergave van de stukjes die Hermans vanaf 1974 tot 1976, in het Nederlandse dagblad „Het Parool” schreef. Door deze produktie niet te schiften, wordt het voor iedereen mogelijk de totale prestatie van Hermans als wekelijks schrijver te beoordelen. Hijzelf oordeelt deze als „zijn achteraf gelegen wekelijkse hoekje op de kleuterpagina van een krant”.

Preferenties

Ik kan gemakkelijks halve Hermans' boze brieven opdelen in een tiental rubrieken zoals „Willem Frederik Hermans”, „Frankrijk”, „Nederlandse literatuur” „De reproductie van het zien”, „Het zien”, „Het antisocialisme”, „Personen”, enz. Het is inderdaad zo dat de 160 kolumns op te splitsen zijn in tien delen die ieder zestien stukjes tellen, van naar mijn gevoel nogal ongelijke waarde. Om kort te zijn, zullen we slechts de best geslaagde en de minst geslaagde rubrieken van deze bundel behandelen. We drukken daarbij slechts een preferentie uit en gaan niet in op Hermans' waarschuwend suggestie zelf. Vanuit de ervaring weet immers ook Hermans dat literai-

re waardeoordeelen, (zeker de kwaadaardige) dikwijls afhangen van vooringenomenheid of van een aantal jaloersheidswaan veroorzakende omstandigheden. Meestal ontstaat een negatief oordeel bij volgende literaire omstandigheden :

1. De auteur heeft te snel succes gehad door het te snel krijgen van literaire prijzen of het te vroeg winnen van een groot publiek.
2. De schrijver staat los van de literaire, culturele en politieke modes.
3. De schrijver is politiek rechts, of kan daarvoor worden uitgemaakt. Rechts staat, volgens Hermans, voor iemand die enige waarde toekent aan een of andere traditionele orde of die gelooft dat de menselijke individuen nog altijd belangrijk genoeg zijn om over te schrijven ! (cf. biz. 256 en 257).

Hermans valt onder deze drie vereisten, maar krijgt zijn negatief waardeoordeel niet van mij. Zeker omdat ik ook dit werk situeer in een geheel van een oeuvre dat ronduit groots is. Ik rangschik alleen een aantal rubrieken van hoog naar laag, volgens een preferentiesysteem ingegeven door eigen smaak. Hermans blijft een literair buitenbeentje dat onder geen absoluut adjectief kan weggeschreven worden.

Positief - negatief : Hermans blijft

De anti-socialistische stukjes van Hermans vind ik ronduit slecht. De schrijver herhaalt zich te vaak, zijn uitlatingen zijn óf direkt weerlegbaar of té evident. Vooral de inhoud stoort mij. Andere auteurs als Multatuli en Gerard Reve schreven ook al 's anti-socialisties, maar hun prachtig geschrijf bleef te smaken. Hier is Age Bijkaart echter niet op dreef ; platvloers, gemakkelijke slachtoffers, blind en vol clichés. Al te gemakkelijk. Zo over te nemen door „Alternatief“, „Minute“ e.a. Hermans heeft een grote naam op te houden als polemist maar doet dit niet in de zestien Boze Brieven die tegen personen zijn gericht. In de loop van de jaren is het immers juist zo opvallend dat hij in belangrijke opinie-zaken als Weinreb, Multatuli en Wittgenstein gelijk heeft gekregen. Hier echter vallen de aangerande personen dermate „dunnetjes“ uit, dat Hermans meer lijkt op Don Quichote, vechtend tegen windmolens, wetend dat het windmolens zijn, doch handelend volgens een onweerstaanbare drang. Met een goede advocaat is hier allicht vrijspraak te pleiten. Grandioos is Hermans in zijn opstellen over de reproductie van het zien : foto, film en videoband. Gespecialiseerde firma's kunnen aan die hand van deze zestien fragmenten samen met oudere stukken en romangedeelten van dezelfde auteur (b.v. „De Donkere Kamer van Damocles“) een modelboek samenstellen voor kunst-fotografen e.a.

Beoefenaars van het schrijversvak kunnen in de leer bij Hermans, in de rubriek die handelt over het direkte zien, nl. het zien van Bijkaart en het onder woorden brengen van wat hij zag. In de reportages over het ziekenhuis en de Turkse reis is Hermans meesterlijk. Vooral in de beschrijving van dingen is de auteur onovertroffen in ons taalgebied. Franse elektriciteitsvoorwerpen, de bomen langs Boulevard St. Germain, een balkon gezicht, de inhoud van vuilniszakken, een verpleegstersuniform. In dit boek is Hermans vooral een meester in „het kleine“. Een teken dat hier een zeer groot iemand aan het woord is, die té laat wordt erkend. Maar dat hoeft geen verbazing,

gezien de positie die de auteur heeft bekleed en steeds zal blijven bekleden. Tot slot, en tot bewijs van het voorgaande, Willem Frederik Hermans himself, over Nescio : „(...) die gevoeligheid, die afkeur van de ouderen en de maatschappij, dat mengsel van verering en angst voor vrouwen, die minachting voor de burgerlui, dat ONAANGEPASTE DENKEN, niet waar ? 't Zijn jongens die hun IDENTITEIT nog moeten vinden. (Andere dan duffe identiteiten bestaan er voor psychologen niet). Maar het merkwaardige is dat Nescio's invloed veel verder reikt dan het geval zou zijn als hij alleen een psycholoog van de jeugd was (...).“ Mede door deze passage blijkt HERMANS' revolte tegen elke algemeen aanvaarde waarde, tegen elk oordeel, dat zo gemakkelijk omslaat in vooroordeel. Ik ben niet steeds akkoord met Hermans, maar toegegeven : hij is een vrije geest, en een oververdiend laureaat van de Prijs der Nederlandse Letteren.

Dank je, Willem Frederik I

VREDESFONDS

BETER VOORKOMEN...

Dictators hebben nooit genoeg geld. Pinochet, de bloedhond van Chili, komt desbetreffende nog een goed voorbeeld te geven. Een speciale belasting van 50 pesos werd eind vorig jaar geëist van alle huismoeders om ... een geschenk te kopen voor zijn echtgenote Lucia de Pinochet. Van de vergoedingen van de soldaten werd besloten eveneens 50 pesos af te houden om aan „hem zelf“ „de vader des vaderlands“, eveneens een cado aan te bieden. Het ziet er dus naar uit dat men terugkeert naar de middeleeuwen in het Chili van de militaire junta...

Omdat het beter is te voorkomen dan te genezen, is het noodzakelijk, om ons volk van dergelijke avonturen te vrijwaren, een democratische organisatie als VREDE te versterken.

Een vrijwillige bijdrage in ons „VREDESFONDS“, om ons toe te laten onze werking te ontwikkelen, is daarbij een nuttige hulp.

Draag dus ook uw steentje bij. Het kan ook nog beter. Vraag aan uw financiële instelling maandelijks een kleine vaste bijdrage op de rekening van VREDE over te schrijven.

E.C. Antwerpen : 250 fr. - C.D. Gent : 30 fr. - M. Brussel : 1.000 fr. - Naamloos Temse : 100 fr. - H.P. Willebroek : 500 fr. - E.D. Maasmechelen : 100 fr. - U.C. Oostkamp : 100 fr. - K.D. Gent : 250 fr. - M.L. Wette- ren : 500 fr. - W.W. Tiel : 250 fr. - G.D. Oostende : 100 fr. - J.E. Gent : 50 fr. - M.V. Gent : 100 fr. - J.C. Oostakker : 50 fr. - E.M. Brussel : 100 fr. - A.M. Dil- beek : 100 fr. - W.D. Zellik : 250 fr. - W.W. Kortrijk : 100 fr. - J.V. Gent : 100 fr. - G.M. Gent : 100 fr. - N.V. Evergem : 100 fr. - B.B. Tongeren : 100 fr. - C.D.S. Gent : 100 fr. - R.W. Brugge : 50 fr. - A.D. Oostende : 100 fr. - E.D. Brugge : 100 fr. - T.B. Gent : 100 fr. - E.C. Antwerpen : 100 fr. - F.V. Gent : 50 fr. - L.F. Gent : 100 fr. - W.P. Brussel : 200 fr.

VAKBEWEGING

DE AMERIKANEN ZIJN UIT DE INTERNATIONALE ARBEIDSORGA- NISATIE WEGGELOPEN

Wat er gebeurd is ?

Het is al weer even geleden, maar sinds één november 1977 zijn de Verenigde Staten geen lid meer van de Internationale Arbeidsorganisatie te Genève (Engelse afkorting : I.L.O., International Labour Organisation). Ondanks grote internationale druk handhaafde president Carter daarmee een beslissing van zijn voorganger, president Ford. Op zes november 1975, dus al twee jaar geleden zei de toenmalige minister van buitenlandse zaken, Henry Kissinger het Amerikaanse ILO - lidmaatschap formeel op vanwege de toenemende „politisering“ van deze organisatie in de eerste plaats, en het „ten toon spreiden van selektieve verontwaardiging bij het aan de kaak stellen van de rechten van de mens“ in de tweede plaats. Hij noemde geen voorbeelden, maar het eerste verwijt ging over Israël dat in de ILO sinds 1974 nogal eens bekritiseerd wordt vanwege beweerde schendingen van de arbeidsrechten van de Arabieren in de bezette gebieden, en het tweede verwijt ging naar een door de ILO opgemaakt vernietigend rapport over de miserabele arbeidsomstandigheden in het Chili van Pinochet. Carter voegt aan deze verwijten nog een derde toe en stelt vast dat veel te veel landen het aloude „tripartite-beginsel“ van de ILO verlaten en inplaats van werkgevers, werknemers en regeringsambtenaren alleen nog maar regeringswoordvoerders naar de besprekingen sturen.

Om te weten in hoeverre het Amerikaanse gekrakeel hout snijdt, moeten we eens terug kijken in de geschiedenis van de ILO als een van de oudste wereldorganisaties. Zij werd in 1919 opgericht met het doel om de economische en sociale vooruitgang van de werknemers in de aangesloten lidstaten te bevorderen. In de preambule van het ILO-verdrag, in 1944 aangevuld door de „verklaring van Philadelphia“, vinden we voor alle landen van de wereld de minimumdoelstellingen van de sociale politiek neergelegd.

Op deze wijze heeft de ILO in de loop der jaren zo'n honderdveertig arbeidskodes (konventies) en honderdvijftig arbeidsaanbevelingen opgesteld die betrekking hebben op de bescherming van de fundamentele rechten van de mens, de tewerkstelling, het recht op arbeid, de arbeidsomstandigheden, de lonen, de arbeidsduur en de veiligheid op het werk.

De ILO is, zoals al eerder aangeduid, de enige organisatie op wereldschaal waarin vertegenwoordigers van kapitaal, arbeid en regeringen op voet van gelijkheid samenwerken, en de landen die als lid zijn aangesloten, moeten zich elk jaar onderwerpen aan een krities onderzoek van onafhankelijke deskundigen of zij de arbeidskonventies wel naleven. En al die rapporten worden in de jaarvergadering, de Internationale Arbeidskonferentie, besproken.

In 1919 telt de ILO vijfenveertig leden, vooral geïndustrialiseerde landen, maar in 1977 is dit getal al tot honderdvijfendertig opgelopen.

Een Amerikaans-Russisch konflikt.

De Amerikanen worden lid in 1934 en de Russen in 1935 en daarmee begint, dus al zo'n veertig jaar geleden de miserie. De Amerikaanse patroons zijn zeer boos over het Russische lidmaatschap omdat ze hun kommunistische kollega's als regeringspionnen beschouwen en proberen in 1937 bij het Permanente Hof van Justitie, toen een orgaan van de Volkenbond, later van de Verenigde Naties, een uitspraak te verkrijgen dat de Sovjetspatroonsafvaardiging onwettig is. Dit mislukt overigens grandioos.

In 1954 stelt een ILO-komitee na een zeer grondig onderzoek vast dat vertegenwoordigers van de particuliere industrie, de privépatroons dus, niet langer als de enige voorvechters van patroonstandpunten kunnen worden gezien, al was het maar omdat er nu eenmaal steeds meer staatsondernemingen komen (ook in het westen trouwens). Desondanks blijven de Amerikanen dwars liggen tegen kommunistische afvaardigingen.

We moeten er wel aan denken dat we op dat ogenblik midden in de koude oorlog zitten. Tenslotte wordt een ingewikkelde regeling getroffen waardoor deze toch inspraak in de ILO krijgen en deze wordt dan weer getroffen door een Amerikaanse boycot van de ILO-kommissies.

Als dan tenslotte nog in 1958 Hongarije als ILO-lid wordt geweigerd, kunnen we toch wel in ieder geval vaststellen dat de Amerikanen binnen de ILO zélf met politiek begonnen zijn.

In de loop van de zestiger jaren verandert het karakter van de ILO enigszins doordat de activiteiten in toenemende mate gericht worden op de verbetering van de arbeidsomstandigheden in de derde wereld inplaats van op die in de rijke landen, onder meer door het opleiden van derde wereld vakbondsvertegenwoordigers.

De organisatie levert, haar traditie getrouw, degelijk werk af en krijgt dan ook in 1969 de Nobelprijs voor de Vrede.

In 1970 is het weer eens helemaal mis, want de ILO benoemt een Rus tot plaatsvervangend directeur-generaal en het Amerikaanse Congres weet daarop niets beters te doen dan de Amerikaanse ILO-bijdrage als „straf“ in te houden. Sinds die tijd is de toestand alleen nog maar erger geworden. In hun streven naar een nieuwe internationale economische orde verwijten de derde wereldlanden, zeker na de oliecrisis in 1973, ook aan de ILO een veel te grote westerse invloed.

De Amerikaanse uittocht - aankondiging maakt echter toch indruk, want in mei 1976 verwerpt de ILO - Raad van Beheer een verzoek van de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie om deel te mogen nemen aan de wereldarbeidskonferentie van juni 1976. Maar op vier juni besluit de ILO alsnog tot toelating onder druk van verscheidene Arabische lidstaten die zich op hun beurt dreigen terug te trekken (men ziet : imperialistische neigingen vinden we overal). In juni 1977 ontstaat er een grote ruzie over het jaarlijkse toetsingsrapport. Daarin wordt vastgesteld dat er in veel landen geen syndikale vrijheid bestaat, maar daarentegen al te dikwijls een stelsel van verplichte of zelfs slavenarbeid.

De jaarlijkse „zwarte” lijst van landen omvat deze keer onder meer Ethiopië, Argentinië, Chili, Tsjecho-Slowakije, de Sovjetunie en Oeganda. Bij de stemming onthouden alle Arabische, kommunistische en een groot deel van de ontwikkelingslanden zich in blok, zodat het rapport niet kan worden aanvaard. De reden is politiek simpel: Israël staat ditmaal niet op de zwarte lijst, want de ILO-bestuurders vonden dat ze „een bevredigend antwoord uit Tel Aviv” hadden gekregen.

Kommentaar.

Regeringen vinden het niet leuk om bekritiseerd te worden, diktatoriale en totalitaire regimes al helemaal niet. In de loop van de ILO-geschiedenis zijn er om die reden al eerder negentien landen weggelopen, waarvan er overigens zestien later weer schoorvoetend zijn binnen gekomen. Ik ben ook niet zo voor het ongezonde en vrij nutteloze politieke gerommel waarmee de derde wereld onder Arabische aanvoering in internationale konferenties de sfeer bepaalt.

Dat gerommel is bepaald niet in het belang van de mensenrechten, zeker niet die van de arbeiders in de landen met onderdrukingsregimes.

Dat soort „politiek” komt echter in alle UNO-besprekingen voor, vooral in de UNESCO, en moet worden gezien als een protest van landen die wél de getalsmeerderheid hebben in internationale konferenties, maar die voor de rest tamelijk machteloos zijn tegen het economisch geweld van het rijke westen. De westerse landen doen in UNCTAD, UNO, ILO en waar dan ook als het hun uitkomt precies hetzelfde: ze stemmen in blok tegen resoluties waar ze niet van gediend zijn omdat hun belangen erdoor worden aangetast. De Amerikanen gaan met dit machtsvertoon nog het verst in organen zoals de UNO-Veilighedsraad, het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank waar zij zo nodig met veto's en, veel subtieler uiteraard, door hun politiek en financieel overwicht, het beleid geheel naar hun hand zetten, dan wel blokkeren. Wat het gebruik maken van politieke macht en invloed betreft, doen Amerikanen en Russen helemaal niets voor elkaar onder. In ieder geval levert de Amerikaanse opzeg de ILO een verliespost op van een vierde van haar inkomsten, oftewel zo'n vijftien miljoen dollar.

Door uit de ILO weg te lopen, hebben de Amerikanen de kleiner wordende maar nog altijd enorme machtspositie van het westen in deze organisatie weer een stuk afgezwakt. Om die reden hebben de West-Europese regeringsleiders zeer fel bij Carter er op aangedrongen dat de Verenigde Staten met hen zij aan zij zou blijven staan voor de verdediging van de waarden van het vrije westen. Voor zover het de Amerikanen er inderdaad om te doen zou zijn geweest om totalitaire onderdrukingsregimes op hun arbeidspolitiek aan te vallen, waren zij inderdaad beter in de ILO gebleven. Het merkwaardige is dan ook dat Carter zélf zich altijd heeft uitgesproken tegen uitbreiding. Maar hij had geen keuze, want zijn patroons en werkersbonden lieten hem weten dat zij in elk geval zouden vertrekken en dreigden bovendien Carters binnenlandse energieprogramma nog verder te blokkeren (volgens de New York Times). Dus waar de politici eigenlijk geen belang bij hadden, halen de fervent anti-kommunistische bonden ditmaal hun slag thuis. Patroons én vakcentrales in de Verenigde Staten zijn vanuit hun

mondiale economische machtspositie met de oude maar nog altijd zeer levendige mengeling van ideeën over de zegeningen van het kapitalisme, de privéproductie en de partikuliere eigendom, de economische groei ten voordele van iedereen maar vooral zichzelf, en tenslotte de koude oorlog, nu eenmaal altijd zeer gekant geweest tegen het optreden van Oost-Europa.

Onder de leiding van de vergrijsde kommunistenvreter Meany is de Amerikaanse vakcentrale AFL - CIO dan ook al eerder vertrokken uit het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen, toen men daar meer contact ging zoeken met Oost-Europese zusterorganisaties. Zij vormen ook dé grote motoren van het beruchte Amerikaanse isolationisme, dat telkens opnieuw opduikt wanneer er voor de Amerikanen in de wereld eens minder te verdienen valt. En met dit laatste ga ik de lijn even doortrekken naar de activiteiten van de ILO. Deze komt op voor de derde wereld maar, alle dictatoren ten spijt, vooral voor de armen en verdrukten. De strategie van de basisbehoeften voorziet er in om de arme bevolkingsmassa's in de wereld zélf in staat te stellen om binnen een afzienbare termijn op eigen kracht te kunnen zorgen voor de bevrediging van door hen zelf bepaalde basisnoden. Maar dan niet in de zin van door de Amerikaanse industrie voortgebrachte „American-way-of-life” stijf goederen met duur te betalen televisietoestellen, sportwagens, geweren en raketten, koelkasten en mooi-weer satellieten, maar via eigen voedsellandbouw, werk, gezondheidszorg, eenvoudige en aangepaste huisvesting en technologie en onderwijs. En dáár valt voor de Amerikaanse patroons natuurlijk niets aan te verdienen en ook niet voor de Amerikaanse arbeiders die bij deze patroons werken. De Amerikanen werken niet alleen in de ILO strategieën tegen die gericht zijn op een basis-gerichte zelfontwikkeling (self-reliance) van de derde wereld, zij doen dat ook in andere organisaties en besprekingen zoals de UNCTAD, de mislukte noord-zuid dialoog en in de Wereldbank. Als er geen grootschalige winstgevende projecten, energieproductie, of grondstoffenuitbatingen onder Amerikaanse voogdij meer gerealiseerd kunnen worden, verliezen zij hun belangstelling en trekken ze zich al spoedig terug, met achterlating van de brokken. De arbeiders in de derde wereld worden dus in de ILO in de eerste plaats in de steek gelaten door hun zelfgenoegzame „kollega's” in de Verenigde Staten.

Gent, december 1977
Ernst Gülcher.

VREDESINITIATIEVEN

VLAANDEREN TEGEN APARTHEID

In antwoord op de oprichting van Protea, de „Lobby“ die in ons land het Zuidafrikaanse regime ondersteunt, werd op initiatief van het DAENS AKTIEFONDS, een Komitee opgericht onder de benaming „VLAANDEREN TEGEN APARTHEID“.

De oproep, waarvan exemplaren voor ondertekening ook bij VREDE v.z.w. te bekomen zijn, werd mede ondertekend door de Volksvertegenwoordigers : Tijn Declercq (CVP) ; Nelly Maes (VU) ; John Mangelschot (BSP) en Louis Van Geyt (KP).

Anti apartheidskampagne.

Op initiatief van AKZA worden, in samenwerking met de v.z.w. VREDE en tal van andere organisaties, van 22 februari tot 5 maart in Vlaanderen SOLIDARITEITS-AVONDEN ingericht met Zuid-Afrika. De opbrengst van deze avonden, waaraan de bekende Zuidafrikaanse zang en muziekgroep JABULA zijn medewerking verleent, is bestemd voor het Anti-repressiefonds van het A.N.C. en voor de bouw van een school voor de Zuidafrikaanse vluchtelingen in Tanzanië.

Deze avonden zullen plaats hebben op :

- 21 februari te Gent ;
- 23 februari te Oostende ;
- 24 februari te Tienen ;
- 25 februari te Brugge ;
- 26 februari te Brussel ;
- 28 februari te Leuven ;
- 1 maart te Tielt ;
- 2 maart te Hasselt ;
- 3 maart te Mol ;
- 4 maart te Antwerpen en
- 5 maart te Harelbeke.

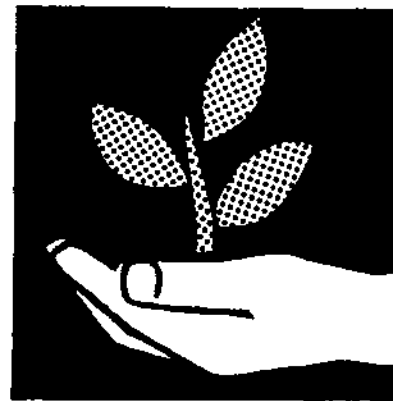
Aan de solidariteitsavond die te Oostende plaats heeft op donderdag 23 februari om 20.15 u. in de Grote Feestzaal van het Kulturpaleis, verlenen volgende organisaties reeds hun medewerking : VREDE v.z.w. ; A.T.B. ; Centrum Bob Claessens ; K.A.J. ; K.P.B., ; A.B.V.V. ; Pax Christi ; Kultuuropbouw ; Ruimte ; Ontmoeting ; Gewestraad Chiro ; Volkshogeschool ; O.V.M. ; Filmclub 61 ; Vermeylenfonds e.a. verenigen.

Aandeel in de kosten : 100 fr.

Studiedag van de v.z.w. VREDE.

De v.z.w. VREDE heeft het nodig geacht de studiedag over : Internationale politiek - persmedia - openbare opinie, voorzien voor zaterdag 18 februari in de Kleine Akademierraadszaal, Volderstraat, Gent uit te stellen tot zaterdag 15 april.

Deze wijziging van datum was onontbeerlijk gezien journalisten, die aan deze studiedag hun medewerking hadden toegezegd, op 18 februari om beroepsredenen in het buitenland zijn.

KURSUSSEN

VREDE v.z.w. start in een aantal gewesten met kursussen voor zijn medewerkers en de lezers van VREDE. Volgende problemen zullen tijdens vier avonden behandeld worden :

1. Ontwikkeling van de internationale politieke verhoudingen van 1945 tot en met vandaag.
2. Wat is de vreedzame koëxistentie ?
3. Bewapeningswedloop en ontwapening.
4. Betekenis en rol van de openbare opinie.

Lezers die hiervoor belangstelling hebben kunnen zich bekend maken bij de v.z.w. VREDE, Onderbergen 51, 9000 Gent.

Data voorzien voor Gent : 9/2 - 23/2 - 9/3 - 23/3.

VIETNAM

Informatie-avond met film op 21 februari in het Trefcentrum te Anderlecht met medewerking van J. Pluvier - lektor in Aziatische Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en medewerker aan de Groene Amsterdammer en Frank Beke, pas terug uit Viëtnam, e.a. Ingericht door VREDE v.z.w. en Masereelfonds.

KULTURELE RAAD OOSTENDE TEGEN NEUTRONENBOM

De algemene vergadering van de Kulturele Raad - Oostende, waaraan de afgevaardigden van een vijftigtal organisaties deelnamen ; sloot zich in een motie aan bij het Standpunt van het Overlegcentrum voor de Vrede betreffende de neutronenbom.

Hierin wordt aan President Carter gevraagd niet tot de vervaardiging van de neutronenbom over te gaan ; dat de gebeurlijke planning in andere landen zou worden stopgezet en dat onze regering, binnen de raadplegingen van de NAVO, een duidelijk standpunt tegen de neutronenbom zou innemen.

TE ZOT OM...

- Iran en Saoedi-Arabië, de meest reactionaire regimes van het Midden-Oosten en zoals men weet de beste bondgenoten van de Verenigde Staten, verklaarden kortgeleden nooit te zullen dulden dat Ethiopië binnen zou vallen in Somalië... Een zonderlinge redenering wanneer men weet dat het vandaag juist andersom is en troepen van Somalië op het grondgebied van Ethiopië vechten. De Organisatie van Afrikaanse Staten verwittigden Iran en Saoedi-Arabië reeds dat zij best doen zich niet met Afrikaanse aangelegenheden te bemoeien.
- Michelin is een van die trusts die goede zaken doet en zeker onder de crisis niet te lijden heeft. De winsten die in 1976 2,6 miljard F.fr. bedroegen, stegen in 1977 tot 3,96 miljard F.fr. Michelin, bij wie 110.000 personen tewerkgesteld zijn, is in tegenstelling met wat men zou denken, alles behalve een Europese onderneming. Meer dan 70 procent van haar zakencijfer komt voor van buitenlandse investeringen. Zo worden voor de komende drie jaar 300 miljoen dollar investeringen voorzien voor Noord- en Zuid-Amerika.
- Volgens een Amerikaans regeringsrapport blijkt dat de Sovjetunie niet in staat is een atoomoorlog te winnen. Het zelfde rapport meldt dat volgens een studie in de Verenigde Staten 140 miljoen doden zouden vallen, terwijl de Sovjetunie 113 miljoen doden zou tellen. Bovendien zou drie kwart van het economisch vermogen van beide landen vernietigd zijn. Is dit geen reden om af te zien van de atoombewapening en... liefst niet aan neutronbommen te denken... ?
- Bij de verwelkoming van Carter legde Koning Boudewijn in zijn korte rede de nadruk op diens campagne voor de mensenrechten. We veronderstellen dat hij hierbij niet dacht aan zijn vriend de Sjah van Iran die zijn volk verdrukt noch aan de zeven miljoen werklozen uit de V.S. laat staan aan de tien van Wilmington of aan de zwarte burgers van dit land die nog altijd aan de kant van de maatschappij staan.
- President Carter verklaarde dat zijn regering de deelname van de Kommunisten niet met een goed oog aanzag en deze strijdig vindt voor de ontwikkeling van de democratie. Pajetta, sekretaris van de P.C.I. gaf tijdens een T.V.-interview hierop een interessant antwoord. „President Carter, zegde hij, zou moeten weten dat hij slechts verkozen werd door 25 procent van de Amerikaanse bevolking gezien de helft van de bevolking aan de verkiezingen niet deelnam en 25 procent voor de andere kandidaat stemde. President Carter zou, aldus Pajetta, moeten weten dat de P.C.I. die 34 procent van de Italiaanse kiezers achter zich heeft van hem geen lessen moet krijgen in democratie”.
- In een advertentie van een halve bladzijde in „Le Monde”, betaald door drie grote ondernemingen, lezen we een verklaring van Houphouët - Boigny, President van de Ivoorkust en goede vriend van Giscard d'Estaing : „Zo God wil dat wij in grote hoeveelheid petroleum

hebben als rijkdom van ons land, dan beloof ik u zonder dubbelzinnigheid dat deze enkel zal dienen om aan de akties voor vrede en ontwikkeling te besteden”. We wisten niet dat God en de petroleummaatschappijen goede maatjes waren...

- De C.I.A. heeft het nodig geoordeeld een aantal van zijn oude medewerkers aan de deur te zetten. Een commissie van drie vertegenwoordigers, waaronder de C.I.A. agent in Toronto, had als opdracht de lijst van het af te danken personeel op te stellen. Toen de man van Toronto enkele dagen terug op zijn post verscheen stelde hij met verwondering vast er ook zijn ontslagbrief te vinden. Een bewijs te meer dat men in dat midden niemand mag vertrouwen... zelfs zijn direkte medewerkers niet...
- Premier Tindemans verklaarde tijdens een interview dat de plannen die nu uitgewerkt worden, voor morgen geen resultaten zullen opleveren maar voor overmorgen. Dus voor dit jaar geen vermindering van de werkloosheid in het zicht. De Minister voegde er aan toe dat naar zijn mening niet de Staat en de Industrie maar de burger meer offers moet brengen...
- De West-Duitse Regering heeft de villa van de in Nederlands veroordeelde oorlogsmisdadiger Menten in beslag genomen. Op deze wijze wil zij het bedrag terugvorderen dat aan Menten na de oorlog werd uitgekeerd als vergoeding voor de opgelopen schade aan het kasteel die hij in 1942 bezat in Polen...
- De gewezen directeur van de C.I.A. verklaarde dat deze spionage-instelling van de V.S. journalisten heeft gebruikt voor informatie-opdrachten en dat de C.I.A. verder de vrijheid moet hebben op de samenwerking van journalisten te kunnen rekenen voor de geheime diensten. Wanneer men dit principe aanvaardt, moet men dan ook geen kabaal maken als links of rechts een journalist uit een land wordt gezet...
- Kissinger heeft nog niet afgedaan. Zo pas komt hij zijn debuut te doen als T.V.-commentator en interviewer in een programma over Euro-communisme. Een van zijn eerste gasten was niemand minder dan Willy Brandt. Alles bij mekaar brengt dit zaakje aan Mister Henry een stordige half miljoen dollar op.
- De Zuid-Koreaanse zakenman Tongsun Park kreeg in de V.S. vermaardheid na gul met steekpenningen te hebben omgesprongen bij Amerikaanse politici om hun regering gunstig te stemmen ten overstaan van het weinig democratisch regime van Seoul. Een kwestie van verder te kunnen genieten van economische en militaire steun. Het duurde achttien maanden vooraleer Seoul zijn akkoord gaf om Park, voor ondervraging naar de V.S. te laten reizen. In ruil hiervoor moest echter de verbintenis worden aangegaan deze heer geen vragen te stellen over de betrekkingen met zijn regering... zijn opdrachtgever...

... LOS TE LOPEN

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, 8500 KORTRIJK
Tel. 056/ 22.13.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden

Win ook een nieuwe lezer voor VREDE.

Stort een bijdrage in ons VREDEFONDS.

De „Topboekhandel“
ALLE UITGAVEN
Meer dan 300.000 „pocket“
boeken in 6 talen

CORMAN

Ravensteinstraat 28-30
1000 BRUSSEL
Tel. 02/ 511.67.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 OOSTENDE
Tel. 059/ 70.27.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 HET ZOUTE
Tel. 050/ 60.18.28

Het boek dat u zoekt is
er. Zoniet **CORMAN**
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
8400 OOSTENDE
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

Heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
 - Wetenschappelijke
 - Politieke
- boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
 - Franse
(Livre de Poche - 10/18...)
 - Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
- pocketseries.

AJUNLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat)

Tel. 091/ 25.10.92
Doorlopend geopend van 8.30 u. - 18.30 u.

VRIJE TOEGANG

ALLE GOEDE DINGEN BESTAAN IN 3

1. KWALITEIT

alleen grote merken :
PHILIPS - AEG - GRUNDIG - BAUKNECHT - SIEMENS - DUAL - BRAUN - TOSHIBA

2. PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen in onze discount-afdeling.

3. SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst, gegarandeerde herstelling van alle merken.

Stereo & Hifi
Kleuren TV
Huishoudapparaten

Electros

aan het stadhuis te Oostende.